

Jaarverslag 2007

Werkgroep
Behoud de Peel

Organisatie en financiën

Organisatie

Werkgroep Behoud de Peel (WBdP) werd in 1978 opgericht en is vanaf 1983 een stichting.

Het bestuur van WBdP bestond in 2007 uit 13 leden. Daarvan was Wim van Opbergen uit Deurne voorzitter, Erik Theunissen uit Asten secretaris en Harrie van den Berg uit Meijel penningmeester.

(In 2008 zijn de werknemers uit het bestuur getreden en is Frans Swinkels voorzitter geworden.)

Naast dit officiële bestuur zijn er nog enkele anderen binnen de Werkgroep actief. Verder krijgt de Werkgroep steun van diverse informanten over ontwikkelingen in ons grote werkgebied en van specialisten op wetenschappelijk en juridisch gebied. En niet te vergeten van de onmisbare vrijwilligers die deelnemen aan de werkdagen in de Peel.

Drie leden van de Werkgroep werken full-time. De andere leden werken op vrijwillige basis. Ieder lid heeft een of meer eigen taken (zoals ammoniak, beheer, ruimtelijke ordening, landinrichting, etc.). Maandelijks wordt vergaderd om het beleid met elkaar af te stemmen. Daarnaast is er maandelijks werkoverleg.

WBdP heeft een kantoor, gevestigd in het 'Hofke van Marijke', Rembrandt van Rijnstraat 5, te Deurne. Het postadres is Postbus 139, 5750 AC Deurne.

WBdP is aangesloten bij de Brabantse Milieufederatie en Stichting Milieufederatie Limburg en werkt regel-

matig samen met andere natuur- en milieuorganisaties zoals Stichting Natuur en Milieu, Staatsbosbeheer, Limburgs Landschap, Brabants Landschap en het IVN.

Daarnaast zijn er veel formele en informele contacten met de verschillende overheden: ministeries, de provincies N.-Brabant en Limburg, de 11 Peelgemeenten en twee waterschappen.

Mocht u tijd en zin hebben om actief mee te werken aan het behouden en ontwikkelen van de natuurwaarden in de Peel: de Werkgroep kan best nieuwe vrijwilligers (en stagiaires) gebruiken!

Financiën

Ondanks de 30 % vermindering van de loonkostensubsidie is het jaar 2007 financieel niet echt onder druk komen te staan. De stichting heeft niet noemenswaardig ingeteerd op haar reserves. Expertise, subsidies, beheerswerkzaamheden en donaties hebben voor evenwicht tussen de inkomsten en uitgaven gezorgd.

Om onze ID-baan-medewerkers (voormalige Melkert-banen) na 2008 te kunnen behouden, zal er echter veel meer subsidie nodig zijn.

Vanwege veranderingen bij de banken sturen wij geen acceptgiro-kaarten meer mee met dit jaarverslag. Hopelijk blijft u ons desondanks steunen; wij zijn onze talrijke donateurs zeer erkentelijk voor hun bijdrage. Aan die bijdragen ontleent WBdP haar doorzettingsvermogen om

Postbus 139, 5750 AC DEURNE

Telefoon: 0493-354411

Faxnummer: 0493-354435

E-mail: WBdP@hetnet.nl

Giro: 5356520 t.n.v. WBdP te Deurne

zich in te zetten voor het behoud en herstel van de Peelrestanten.

U kunt de Werkgroep steunen door uw gift te storten op: gironummer 5356520 van Stichting Werkgroep Behoud de Peel te -let wel- Deurne.

Tot en met het jaar 2007 was de stichting een 'goede doelen'-stichting. Met ingang van 2008 heeft de belastingdienst de naam en de voorwaarden enigszins gewijzigd. Vanaf nu heet het 'Algemeen Nut Beogende Instelling' (ANBI). De aftrekbaarheid tussen 1 en 10 % van uw belastbaar inkomen is hetzelfde gebleven. WBdP heeft de ANBI aangevraagd. Als u hiervan gebruik wilt maken, neem dan even contact met ons op.

INHOUD

Organisatie en financiën...2

Van veenmos naar hoogveen ...3

Wet milieubeheer en ammoniak...4

Natuurbeschermingswet en ammoniak...5

Ammoniakbeleid van WBdP...6

Eindelijk6

GGOR Limburg: gewenst, maar zeker nog niet gegarandeerd ...8

Acties tegen verdroging...10

Aanwijzing als Habitatrictlijngebied en het-Natura2000-beheerplan...12

Beheerplan Natura2000 en ammoniak...14

Landinrichting Peelvenen...16

Ruimtelijke Ordening...18

Versterking flanken: succesvolle strategie WBdP...20

Rustverstoringen...21

Peelwerk...22

Educatie en voorlichting...22

Nachtelijke pracht in de Peel...23

STICHTING
DOEN

■ NATIONALE ■
POSTCODE
■ LOTERIJ ■

De Stichting Doen (Postcodeloterij) heeft ons een ruime bijdrage toegezegd voor ons antiverdrogingsproject Noord Brabant (zie blz. 10), verspreid over 3 jaren.

Dit geeft enige stabiliteit aan de financiële situatie van de Werkgroep.

Van veenmos naar hoogveen

Tijdens het schrijven van dit jaarverslag is de procedure tot aanwijzing van de Peel als Habitatrictlijngebied en de opstelling van het Natura2000-beheerplan in volle gang.

De instandhoudingsdoelstelling voor de Groote Peel, Deurnese Peel en Mariapeel is om de kwaliteit van het aangetaste hoogveen te verbeteren. Voor de laatste twee gebieden geldt als extra doel uitbreiding en kwaliteitsverbetering van het 'actieve hoogveen'.

Soms horen we mensen beweren dat er daarvoor niet zoveel meer hoeft te gebeuren. 'De veenmossen breiden zich de laatste jaren toch al uit?' Zo eenvoudig is het helaas niet. Inderdaad gaat het met de veenmosgroei de laatste jaren niet slecht. Dit is vooral het gevolg van de hydrologische maatregelen (dammen, kades, stuwen) die in de Peel getroffen zijn. Werkgroep Behoud de Peel deed dat in de Deurnese Peel (in samenwerking met gemeente Deurne) al in de jaren tachtig en begin negentig. Die veenmosgroei betekent echter nog geen levend hoogveen. Het zijn de minder kritische soorten, die wat beter bestand zijn tegen waterstands- wisselingen en hoge stikstofgehalten. In een droog jaar sterft vaak een groot

gedeelte ervan weer af. Dan moet het herstel weer opnieuw beginnen. Veel beheer is nodig (zagen, maaien en afvoeren, begrazen) om te voorkomen dat het gebied door de lage zomerwaterstanden en de hoge stikstofneerslag wordt overwoekerd door sneller groeiende grassen en bomen.

Aan de andere kant horen we ook soms de stelling dat gezien de zeer hoge stikstofneerslag (vnl. als gevolg van ammoniak uit de veehouderij) het doel 'hoogveen' veel te hoog gegrepen is. Het doel zou lager gesteld moeten worden.

Zo negatief is het nu ook weer niet. Ondanks de stikstofneerslag zijn er nog steeds veenmossen in de Peel. Hier en daar (met name in de oude veenputten) hebben zich zelfs hoogveen-veenmossen (met daartussen o.a. Lavendelheide, Veenbes en Zonedauw) kunnen handhaven. Inderdaad: voor een echt levend hoogveen dat zichzelf zonder beheer in stand kan houden, zal de stikstofneerslag sterk omlaag moeten. De huidige depositie van gemiddeld 3200 mol/ha/j moet naar 400 mol/ha/j (de 'kritische depositie'). Dat is een zeer zware opgave. Dat doel hoeft echter niet binnen zes jaar bereikt te worden. Wanneer

de depositie verlaagd wordt, zal het gebied er op vooruit gaan, ook al wordt die kritische depositie nog niet bereikt. Er zal in ieder geval minder beheer nodig zijn.

Een betere waterhuishouding kan hierbij helpen. Wanneer de veenmosgroei eenmaal goed op gang is, kunnen deze mossen stikstof opnemen en in zich vastleggen. Volgens de hoogveDeskundigen kan het hoogveen dan zo'n 1100 tot 1400 mol verdragen. Daarbij wordt wel de kanttekening gemaakt dat er dan met enige regelmaat nog beheer vereist is.

Dat beheer is in de Peel echter geen gemakkelijk iets, zeker niet als het gebied natter wordt! Bovendien is een levend hoogveen per definitie een landschap dat zichzelf, zonder beheer, in stand houdt. Die 1100-1400 mol kan daarom hooguit een tussendoel zijn.

Voor een betere waterhuishouding zal er in, maar vooral ook rondom de Peel nog heel wat moeten gebeuren. Ook vereist de lagere stikstofneerslag -zelfs alleen het tussendoel- een zeer forse inspanning.

Niet voor niets dus dat Werkgroep Behoud de Peel al jarenlang ijvert voor een hogere en vooral stabielere waterstand en verlaging van de ammoniakneerslag. Ook in 2007 zijn we (onder andere) op dat gebied weer actief geweest, zoals dit jaarverslag laat zien.

Wet milieubeheer en ammoniak

PROCEDURES PER GEMEENTE

BV = beoordeelde vergunningen
Z = zienswijzen
B = beroepen
O = opgelost

	BV	Z	B	O
Asten	29	-	-	-
Deurne	45	-	-	-
Gemert-Bakel	15	2	1	1
Helden	33	-	-	5
Heyhuysen	4	-	-	-
Horst a/d Maas	8	-	-	1
Meijel	4	-	-	-
Nederweert	32	1	1	2
Sevenum	11	-	-	-
Someren	2	-	-	-
Venray	44	3	-	6
TOTAAL	227	6	2	15

(Procedures en oplossingen kunnen ook betrekking hebben op zaken uit eerdere jaren)

Nog steeds is de neerslag van ammoniak op de Peel zo'n 8 keer hoger dan een levend hoogveen kan verdragen.

In 2007 werd ons samenwerkingsverband met de Stichting Natuur en Milieu en de milieufederaties voortgezet. Werkgroep Behoud de Peel heeft weer alle milieuvergunningen van de gemeentes in haar werkgebied gecontroleerd, om te bekijken of de gemeentes voldoende toetsen aan de wet- en regelgeving. Met de Nederlandse Wet ammoniak en veehouderij kunnen we nauwelijks iets. Die is zo soepel dat vrijwel elke uitbreiding toegelaten wordt. Gelukkig is er ook nog Europese regelgeving, te weten de Habitatrichtlijn (er mag geen significant negatief effect op het habitat-gebied veroorzaakt worden) en de IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention and Control; bij veehouderijen met meer plaatsen dan 2000 vleesvarkens, 750 zeugen, of 40.000 stuks pluimvee moeten de beste technieken worden toegepast en mag geen 'belangrijke verontreiniging' worden veroorzaakt).

In de gemeentes van ons werkgebied hebben we 227 ontwerp milieuvergunningen en 26 meldingen beoordeeld.

6 zienswijzen

We dienden 6 zienswijzen (= bezwaren) in tegen een ontwerp-beschikking, omdat o.i. de toets aan de IPPC-richtlijn onvoldoende was:

- In vier gevallen omdat de gemeente onvoldoende toetste aan 'belangrijke verontreiniging'.
- In één geval omdat de gemeente stelde dat niet meer dan 2000 vleesvarkens zwaarder zijn dan 30 kg, terwijl dat o.i. wel het geval is.
- En in één geval omdat onvoldoende werd gesaldeerd.

2 beroepen ingesteld

• Tegen een beschikking van Gemert-Bakel, omdat de gemeente onvoldoende toetste aan 'belangrijke verontreiniging' i.h.k.v. de IPPC-richtlijn. De gemeente stelde dat getoetst was aan het reconstructieplan. Bovendien zouden er vol-

gens de gemeente waarschijnlijk andere bedrijven worden gesaneerd of verplaatst. Wij vonden dat zo'n saldering zeker moest zijn.

• Het tweede beroep was tegen een beschikking van Nederweert i.h.k.v. de Habitatrichtlijn, nabij het Weerterbos. Na ons gewonnen beroep bij de Raad van State van 2006 (samen met de milieufederatie Limburg) nam de gemeente een nieuw besluit. De gemeente gebruikt nu het nieuwe ministeriële 'toetsingskader' voor de Natuurbeschermingswet. Volgens dit kader is de toename van de depositie op het Weerterbos geoorloofd. WBdP en de milieufederatie zijn het hier niet mee eens, omdat het toetsingskader veel meer uitbreiding toelaat dan het oude beleid, terwijl het niet bekend is waar de extra dieren vandaan komen.

P.S.: tijdens het schrijven van dit jaarverslag heeft de RvS twee keer een verzoek om voorlopige voorziening toegewezen aan een andere stichting die vergelijkbare beroepen heeft ingesteld. Het is daarom zo goed als zeker dat het 'toetsingskader' geen stand zal houden.

15 zaken werden opgelost

- 8 omdat werd gesaldeerd (vergunning elders ingetrokken om de toename te compenseren).
- 1 omdat de aanvraag werd ingetrokken.
- 1 omdat de aanvraag werd aangepast, zodat de emissie niet meer toenam.
- 4 keer was al gesaldeerd voordat de gemeente de ontwerp-vergunning publiceerde.
- 1 zienswijze konden we intrekken. De gemeente had over het hoofd gezien dat het emissiepunt verschoof, waardoor de depositie bij nader inzien niet toenam.

Uitspraak Raad van State

We wonnen het beroep tegen Gemert-Bakel. De gemeente toetste volgens de Raad van State onvoldoende aan 'belangrijke verontreiniging'. Een toets aan het reconstructieplan is onvoldoende. Intrekkingen elders moeten zeker zijn. (Het beroep tegen Nederweert moet nog behandeld worden.)

Natuurbeschermingswet en ammoniak

De Peelgebieden Deurnese Peel, Mariapeel, Grauwveen, Grootte Peel en Sarsven/de Banen vallen onder de Europese Habitatrichtlijn en zijn tevens een beschermd natuurmonument. De bescherming is geregeld in de Natuurbeschermingswet (Nb-wet). Volgens die wet mogen zonder vergunning geen activiteiten worden verricht die mogelijk schadelijk zijn. WBdP ziet er op toe dat deze wet op het gebied van ammoniak wordt nageleefd.

20 meldingen vergunningplicht

We hebben 20 keer de vergunningplicht Nb-wet gemeld aan Gedeputeerde Staten (G.S.). Dit deden we na constatering van toename van de directe depositie op de rand van het natuurmonument boven 3 mol/ha/j bij een door de gemeente verleende nieuwe milieuvergunning.

44 zienswijzen

44 keer gaven we aan G.S. onze zienswijze (advies) op een bij G.S. aangevraagde Nb-wetvergunning.

5 bezwaren

We dienden 5 bezwaren in bij G.S. Brabant tegen door hen verleende vergunningen. G.S. toetsen opeens niet meer aan de situatie ten tijde van de aanwijzing van het gebied als beschermd natuurmonument, maar aan de laatste milieuvergunning van vóór 1-10-2005 (datum inwerkingtreding nieuwe Nb-wet). Wanneer een bedrijf tussen de aanwijzing en 1-10-2005 zonder Nb-wetvergunning heeft uitgebreid, wordt dat dus gelegaliseerd. Daar zijn wij het niet mee eens. Het kan ons inziens niet de bedoeling zijn dat er opeens soepeler getoetst wordt, nu de toets aan de Habitatrichtlijn via de nieuwe Nb-wet verloopt.

1 beroep ingesteld

Dit was nadat één van de hierboven genoemde bezwaren ongegrond werd verklaard. De behandeling bij de Raad van State (RvS) moet nog gebeuren. De andere bezwaren zijn nog in behandeling bij G.S..

13 zaken werden opgelost

Dit kwam omdat na (soms al voor) onze zienswijze werd gesaldeerd: elders werd een milieuvergunning ingetrokken waardoor de depositietoename in hetzelfde of een ander Peelnatuurmonument werd gecompenseerd. Eén van de 5 bezwaren konden we daarom intrekken. 12 bezwaren werden hiermee voorkomen.

Uitspraak Raad van State

In 2005 maakten wij bezwaar tegen de vergunningverlening van het ministerie van LNV voor een depositie van meer dan 15 mol/ha/j op de Deurnese Peel. Volgens LNV was de depositie minder dan 15 mol, maar dat kwam omdat zij de factor voor 'overige vegetaties' hanteerde. De rand van de Peel was echter duidelijk bebost (de depositie is dan hoger). LNV gaf ons gelijk en verleende in een nieuw besluit de vergunning voor maximaal 15 mol. De boer ging hiertegen in beroep. De beschikking is vernietigd. De RvS oordeelt dat LNV niet zondermeer van de depositiefactor voor bos had mogen uitgaan. LNV had rekening moeten houden met de karakteristiek van het natuurgebied als geheel, met de verhouding tussen het aanwezige bos en de overige vegetaties. O.i. klopt de uitspraak van de RvS niet, omdat met de gebruikte berekeningsmethode de depositie per definitie op de rand berekend wordt. Inmiddels heeft LNV de gevraagde vergunning verleend, volgens het nieuwe 'toetsingskader'. Wij zullen hiertegen bezwaar maken. Dat 'toetsingskader' geeft namelijk forse uitbreidingsmogelijkheden aan de veehouderijen, terwijl de ammoniakneerslag nog steeds veel te hoog is.

Beleidswijziging WBdP

WBdP heeft bij aanvragen voor een Nb-wetvergunning de afgelopen jaren getoetst aan het moment van aanwijzing van het gebied als beschermd natuurmonument. Wanneer de gevraagde hoeveelheid ammoniak aanwezig was op het moment van aanwijzing maakten wij geen bezwaar. De laatste tijd kwamen we echter diverse gevallen tegen waarbij de emissie

na de aanwijzing is verminderd, waarna vervolgens vergunning gevraagd wordt voor weer een toename.

Ons inziens mag het niet de bedoeling zijn dat na een bereikte reductie de depositie weer gaat toenemen, ook al blijft het dan onder het oorspronkelijke niveau van de aanwijzing als natuurmonument. Voor de Peel is immers een forse reductie noodzakelijk.

Ons beleid is vanaf nu daarom als volgt: wij toetsen aan het moment van aanwijzing, behalve wanneer daarna de depositie is verminderd. Ons inziens is ons beleid conform de Habitatrichtlijn.

Toetsingskader

7 zienswijzen zijn op het eind van het jaar ingediend, omdat wij het niet eens zijn met het nieuwe Nb-wet-toetsingskader van het ministerie (wat door GS wordt toegepast). Wij hanteren zelf het beleid van stand-still boven een directe depositie van 3 mol. Het 'toetsingskader' gaat uit van een stand-still boven 5 % van de kritische depositie, wat voor de Peel neerkomt op 20 mol. Bovendien wordt de depositie niet meer met de 'afstandstabel' berekend, maar met 'AAgro-Stacks' (een nieuw berekeningsmodel), wat veelal de depositie veel lager berekent. Het 'toetsingskader' houdt dus een forse versoepeling in. Dat is ons inziens niet gerechtvaardigd, omdat de depositie op de Peel nog steeds zo'n 8 keer hoger is dan de kritische depositie voor hoogveen. In 2008 zal dit waarschijnlijk tot meerdere bezwaren en beroepen leiden.

Meer aanvragen zonder melding

Dit jaar werden we vaker verzocht om een zienswijze te geven op een Nb-wetvergunningsaanvraag, zonder dat wij de kwestie gemeld hadden aan G.S.. De agrariër vroeg dus op eigen initiatief (of na er op gewezen te zijn door de gemeente) een Nb-wetvergunning aan. Misschien komt dit omdat de noodzaak van het vragen van zo'n vergunning eindelijk wat meer bekend is geraakt. Maar wellicht heeft het feit dat het met het nieuwe 'toetsingskader' veel gemakkelijker is om een vergunning te krijgen er ook mee te maken.

Ammoniakbeleid van Werkgroep Behoud de Peel

Natuurbeschermingswet / Habitatrichtlijn

WBdP hanteert een stand-still boven een directe depositie op de rand van het natuurmonument van 3 mol (1 % van de kritische ammoniakdepositie voor hoogveen).

We bieden daarbij de mogelijkheid tot salderen tot een bovengrens van 300 mol depositie op de rand van het natuurmonument. Bij salderen dient minstens evenveel depositie elders op het (of een ander) natuurmonument Peel te komen vervallen. WBdP kijkt daarbij niet alleen naar de depositie op de rand het natuurmonument, maar ook daarbinnen.

IPPC- richtlijn

Eigenlijk is elke emissie-toename als 'belangrijke verontreiniging' te beschouwen, omdat de achtergronddepositie in de Peelregio veel te hoog is en ook in 2010 nog veel te hoog zal zijn. In de praktijk hanteert WBdP een stand-still boven een directe depositie van 15 mol op de rand van de voor verzuring/eutrofiëring gevoelige EHS.

Ook hier bieden we mogelijkheid tot salderen. Bovengrens is daarbij 300 mol op de rand van een voormalig A-gebied en 600 mol op een voormalig B-gebied. Bij A-gebieden dient gesaldeerd te worden op emissie en depositie (er dient minstens evenveel emissie elders te vervallen en minstens evenveel depositie op het (of een ander) A-gebied). Bij B-gebieden hoeft alleen op emissie gesaldeerd te worden. Het dient zeker te zijn dat op de plaats van intrekking niet opnieuw uitgebreid kan worden. De intrekkingen dienen afkomstig te zijn uit ons werkgebied, zijnde Asten, Deurne, het voormalige Bakel, Helden, het voormalige Heythuysen, het voormalige Horst, Meijel, Nederweert, Sevenum en Venray, plus het deel van Someren wat gelegen is binnen 3 km van de Grootte Peel.

Ruime salderingsmogelijkheden

WBdP biedt dus een ruime salderingsmogelijkheid. De berichten die wij regelmatig van het ministerie van LNV en Kamerleden in de krant lezen dat 'de natuurbeweging' elke uitbreiding van veehouderijen tegenhoudt, gaat dus in ieder geval voor WBdP niet op. Dit is ook te zien aan het aantal 'oplossingen' in de artikelen 'Wet milieubeheer en ammoniak' en 'Natuurbeschermingswet en ammoniak' (pag. 4-5)

Uiteraard blijven er knelgevallen waarbij de salderingsmethode geen uitkomst kan bieden. Wij zijn van mening dat de overheid daarvoor een oplossing zou moeten bieden, waarbij de natuur uiteraard geen schade mag lijden.

Eindelijk . . .

Kuikenmesterij aan rand Grootte Peel eindelijk verplaatst.

Een hoge ammoniakneerslag is voor de Peel een slechte zaak, omdat een hoogveen extreem weinig voedingsstoffen kan verdragen. Er komt tegenwoordig zo'n 8 keer meer ammoniak in de Peel terecht dan een gezond levend hoogveen kan verdragen. Die te hoge depositie wordt met name veroorzaakt door de uitstoot van de vele veehouderijen tezamen, in een grote regio rondom de Peel.

Soms kan echter een enkel bedrijf ook een hoge belasting veroorzaken, wanneer het op zeer korte afstand van het natuurgebied gelegen is. Dit was het geval met een vleeskuikenhouderij, gelegen op nog geen 25 m afstand van de noord-rand van de Grootte Peel. Het is een jarenlang slepende kwestie geworden, met vele juridische procedures, waarvan we hieronder slechts de belangrijkste noemen:

In 1969 kreeg het bedrijf een Hinderwetvergunning voor 40.000 vleeskuikens. In 1985 werd vergunning gevraagd voor 100.000 kuikens. Onze Werkgroep maakte hiertegen bezwaar, omdat hierdoor de ammoniakneerslag op de Peel toe zou nemen. De gemeente Asten verleende de vergunning toch, met het argument dat de uitbreiding al in 1970 gerealiseerd was.

WBdP ging tegen de vergunning in beroep. De Raad van State (RvS) oordeelde dat de gemeente had moeten toetsen aan het beleid op het moment van de vergunningverlening. Vanwege de inmiddels sinds 1981 van kracht zijnde aangescherpte Hinderwet had de gemeente rekening moeten houden met de gevolgen voor de natuur. De vergunning werd vernietigd.

Wij vroegen de gemeente om het illegale gedeelte te sluiten, maar zover kwam het niet. In 1993 verleende de gemeente vergunning voor 100.000 kuikens in emissie-arme stallen. De verwachting was dat hierdoor de uitstoot lager zou worden dan die van de oorspronkelijke 40.000 kuikens in traditionele stallen. Omdat het stalsysteem nog niet officieel erkend was, werd de ver-

gunning tijdelijk verleend, voor 5 jaar.

WBdP ging hiertegen in beroep. Het nieuwe stalsysteem was inmiddels weliswaar erkend, maar ondanks de vermindering zou de ammoniakneerslag op de Peel nog steeds hoger zijn dan wat een hoogveen kan verdragen. Helaas werd ons beroep niet ontvanke-lijk verklaard, omdat het betaalde grif-fierecht niet was aangekomen.

Maar we gingen door. De overheid was bezig met het proces van begren-zen van de ecologische hoofdstructuur (EHS). Het was vrijwel zeker dat het bedrijf tot die EHS zou gaan behoren. De grond zou dan door de overheid kunnen worden aangekocht. Wij -en ook het bedrijf zelf- hebben daarom alle mogelijke moeite gedaan om het minist-erie er toe te bewegen om het bedrijf aan te kopen of te verplaatsen. Dit kon volgens ons beter gebeuren voordat de dure investering voor de emissie-arme stallen was gedaan. Het lukte echter niet. De overheid trad niet daadkrach-tig genoeg op.

We hadden nog een ijzer in het vuur. We berichtten het ministerie dat het bedrijf diende te beschikken over een vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet (Nb-wet), vanwege de ligging pal tegen het be-schermd natuurmonument. Uiteinde-lijk werd deze vergunning aangevraagd, voor 100.000 kuikens emissie-arm. De provincie adviseerde om de vergunning niet te verlenen. Volgens haar vormde de ligging in de EHS een belemmering voor de natuurontwikkeling. Bovendien bleef de ammoniakneerslag ondanks de emissie-arme stallen nog steeds schade-

lijk voor het gebied. Het ministerie ver-leende de vergunning toch.

WBdP ging in beroep. In 1998 ver-loreten we die zaak: de RvS vond het ge-noeg dat het bedrijf aan 'stand-still' vol-deed ten opzichte van het moment dat de Groote Peel in 1988 was aangewe-zen als beschermd natuurmonument (en toen waren er al 100.000 kuikens, zij het zonder Hinderwetvergunning).

Maar opgeven deden we nog niet. In 1998 liep immers de voor 5 jaar ver-leende Hinderwetvergunning af. Toen bleek dat het bedrijf het voorgeschre-ven emissie-arme stalsysteem maar voor een klein deel had aangebracht. We vroegen daarom om handhaving van de Natuurbeschermingswet. Er was een beroep bij de RvS voor nodig om het ministerie te dwingen om op ons verzoek te beslissen.

Tot sluiting kwam het echter niet. Er werd een nieuwe Nb-wetvergunning aangevraagd. Daarin werd betoogd dat aan de emissie-arme stalsystemen tech-nische bezwaren kleefden. Er werd vergunning gevraagd voor 100.000 kuikens in traditionele stallen! Het mi-nisterie verleende de vergunning voor 40.000 stuks.

Wij gingen weer eens in beroep. Dit omdat de ammoniakneerslag op de Peel hoger was dan die van de vorige Nb-wetvergunning. Begin 2003 gaf de Raad van State ons ongelijk. Volgens haar was het destijds voorgeschreven stalsysteem inderdaad niet toepasbaar. De Raad ging weer uit van wat er aan-wezige was toen de Peel werd aangewe-zen als natuurmonument. De 40.000 kuikens die nu door het ministerie wa-ren verleend, hield ten opzichte daar-van een vermindering in.

Er werden op het bedrijf echter nog steeds 100.000 kuikens gehouden. Al meerdere keren hadden we daarom de gemeente gevraagd om handhavend op te treden. In 2003 had dat uiteindelijk succes. De gemeente verbood het be-drijf op straffe van sancties om meer dan 40.000 kuikens te houden. De stal-len voor de extra 60.000 stuks werden buiten bedrijf gesteld.

In 2006 werd het bedrijf door de provincie benaderd om mee te doen aan de regeling voor verplaatsing van intensieve veehouderijen. Sindsdien is een ander bedrijf overgenomen, op ongeveer anderhalve kilometer van de Peel. Wat ons betreft -en hoogst waar-schijnlijk ook van de ondernemer- had dit veel eerder mogen gebeuren!

In april 2008 zien we met een ge-voel van opluchting dat het oude bedrijf is afgebroken. De grond komt in be-heer van Staatsbosbeheer en zal wor-den teruggegeven aan de Peel.

De pal tegen de Groote Peel aangelegen vleeskuikenstallen zijn nu alleen nog maar te zien op Google Earth.

GGOR Limburg: gewenst, maar zeker nog

In ons vorig jaarverslag berichtten wij over onze deelname aan de opstelling van het maatregelenpakket voor het Gewenst grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) voor de Limburgse Peelgebieden. Dit jaar hebben we ons er voor ingezet, dat het ook uitgevoerd gaat worden.

Kort samengevat houdt het GGOR in:

- stuwen in de landbouwsloten op -70 cm t.o.v. maaiveld in het winterhalfjaar en -40 cm in het zomerhalfjaar
- dempen, verondiepen, of omleiden van diverse beken
- aankoop/functie-verandering van laaggelegen gronden buiten de EHS
- beregenings-stand-still in heel Noord- en Midden Limburg vanaf januari 2008
- extra kades/compartimenten in en aan de rand van de natuurgebieden
- ondiepe (samengestelde) drainage van de landbouwgronden, om natschade te voorkomen

Afschaffing vergunningplicht?

Vanwege de opstelling van het GGOR-rapport kondigden de provincie Limburg en het waterschap Peel en Maasvallei aan dat volgens hen de vergunningplicht i.h.k.v. de Natuurbeschermingswet en de Grondwaterwet kon vervallen. Het afgesproken stand-still voor de beregeningen zou d.m.v. een meldingssysteem door het waterschap worden uitgevoerd. De GGOR-maatregelen zouden er voor zorgen dat het verdrogende effect van de bestaande beregeningen op de Peel werd gecompenseerd. De provincie en het waterschap drongen er op aan om met die afschaffing van de vergunningplicht in te stemmen.

SBB, Limburgs landschap en de milieufederatie Limburg waren hiermee akkoord, met name omdat door de provincie toegezegd werd dat over 3 jaar de uitvoering van de maatregelen zou worden geëvalueerd.

WBdP heeft er voor wat betreft de bufferzones rond de natuurmonumenten niet mee ingestemd, om de volgende redenen:

- Er is weliswaar een GGOR-rapport opgesteld, maar de uitvoering is niet

gegarandeerd. Het is niet zeker of het volledige maatregelenpakket zal worden uitgevoerd en binnen welke termijn. De provincie moet het GGOR nog vaststellen. Het waterschap heeft het GGOR alleen als 'streefbeeld' aangenomen, niet het concrete maatregelenpakket.

- De maatregelen die voorgeschreven waren in de tijdelijke vergunningen Natuurbeschermingswet (stuwpeilen -100/-50 cm en omleiding beken) zijn nog lang niet allemaal uitgevoerd. Dit diende vóór 2008 te zijn gedaan. Hoe kunnen wij vertrouwen hebben in het GGOR terwijl de uitvoering van de veel minder vergaande maatregelen uit de tijdelijke vergunningen al niet eens is gebeurd? Wij zijn van mening dat er voor die 'no-regret-maatregelen' uit de tijdelijke vergunningen een heel strakke uitvoeringsfasering afgesproken dient te worden.

- Met het GGOR-pakket worden de natuurdoelen niet volledig gehaald, vooral het actieve hoogveen niet. Ook hierom is het mogelijk dat (op termijn) extra maatregelen nodig zijn. Het nu al afschaffen van de vergunningplicht voor de beregeningen strookt daar o.i. niet mee.

- Het moet nog blijken of bij de interne maatregelen de winterpeilen wel zo hoog kunnen worden ingesteld als waarmee in GGOR is gerekend. Wanneer het winterpeil in de natuurgebieden te hoog wordt ingesteld, wordt het water te voedselrijk (te weinig afvoer) en gaan de peilen nog meer fluctueren. Het is mogelijk dat er naar andere maatregelen gezocht dient te worden om toch nog voldoende resultaat te behalen. Vrijwel de enige mogelijkheden zijn dan aankoop van meer laaggelegen gronden en/of het beperken van beregeningen in bepaalde zones of stroombanen.

- Uit de onderzoeken naar de gevolgen van de samengestelde drainage is gebleken dat deze nadelig is in de laaggelegen (kwel)gebieden. In de GGOR-rapporten is daarom voorgesteld om ze in die gebieden niet toe te staan. Dit is echter nog niet uitgewerkt.

- In het concept voor de nieuwe provinciale Verordening waterhuishouding is voor de zone rondom de prioritaire

en kansrijke natuurgebieden een beregenings-stand-still vanaf 2005 voorgesteld. In de tijdelijke Nb-wetvergunningen was echter een stand-still vanaf 1-1-2001 afgesproken.

- Volgens ons zal het beloofde effect van het beregenings-stand-still vanaf 2008 in heel N.- en M.-Limburg tegenvallen. Er zijn al heel veel beregeningsputten. Bovendien kunnen tot 2008 extra putten en (grotere) pompen gemeld worden. Een stand-still is bovendien geen compensatie voor de bestaande beregeningen.

- In droge jaren wordt met dezelfde putten en pompen veel meer beregend dan in gemiddelde jaren. Wanneer de klimaatsverandering doorzet, zullen droge zomerperiodes toenemen. De beregeningshoeveelheid zal dan stijgen. Daarnaast wordt het grondgebruik steeds intensiever, wat ook tot meer beregening leidt.

Tot nu toe is er steeds alleen maar getoetst aan putten en pompcapaciteit. WBdP is van mening dat daarvan afgestapt moet worden. Er dient een toets op beregeningshoeveelheid te komen. Die hoeveelheid dient zo mogelijk ook te worden teruggedrongen.

Hoger peil niet geregeld in Keur

Het waterschap paste haar Keur aan. Deze aanpassing bleek echter alleen te gaan over de samengestelde drainages. Deze drainages waren bedoeld om natschade als gevolg van de hogere stuwpeilen te voorkomen. Een ondiepe drainage verlaagt de opbolling van de grondwaterstand in het midden van een perceel. Om die reden is het mogelijk om de slootpeilen aan weerskanten van het perceel te verhogen. Wij verwachtten daarom dat het waterschap haar Keur ook zou aanpassen voor wat betreft de afgesproken stuwpeilen uit het GGOR. Dit gebeurde echter niet.

Het waterschap stelde dat deze aanpassing al gebeurd was. Dit bleek niet het geval. In tegendeel: voor de stuwpeilen geldt nog de Keur uit 2005. Voor wat betreft de peilen van de primaire (waterschaps)sloten is daarin helemaal niets geregeld, terwijl de peilverhoging in die sloten volgens het GGOR-rapport juist het belangrijkste is. Voor de

niet gegarandeerd

Zolang de uitvoering van de vernattingsmaatregelen niet is gegarandeerd, mag het 'vangnet' van de vergunningplicht voor de beregeningen niet afgeschaft worden. In de Peel telt elke druppel.

secundaire en tertiaire (boeren)sloten stelt de keur dat het peil verlaagd mag worden wanneer wordt overgestapt naar een gewas wat een diepere ontwatering vraagt. Dat is toch niet bepaald de afgesproken verhoging tot -70/-40 uit het GGOR-pakket!

Het waterschap liet ons weten dat ze de beoogde stuwpeilverhoging op basis van vrijwilligheid wil gaan realiseren, met behulp van goede voorlichting aan de agrariërs. Tezamen met de optie tot peilverlaging uit de Keur, geeft ons dat nou niet bepaald veel vertrouwen. Zulke projecten op basis van vrijwilligheid zijn er in het recente verleden meer geweest, met bijzonder weinig resultaat.

Ondanks dat wij alle betrokkenen hiervan goed op de hoogte stelden, kwam er toch in het ontwerp Natura2000-beheerplan voor de Peel te staan dat de stuwpeilverhoging en het beregenings-stand-still al goed geregeld waren. Ook niet bepaald goed voor het vertrouwen.

Berekening wèl nadelig

Daar kwam nog bij dat medewerkers van het waterschap bleven verkondigen dat de beregeningen binnen de vastgestelde bufferzones rond de Peel weinig tot geen nadelig effect zouden hebben. Dit terwijl wij al meerdere keren hadden uitgelegd dat volgens het GGOR-rapport het tegendeel het geval is: voor het gemiddelde van de zomers is het effect op de Peel al 0-15 cm. In een extreem droog jaar (ondanks ons verzoek in GGOR niet onderzocht) is het effect dan ongetwijfeld nog veel groter. Het is dan zelfs nog maar de vraag of alle maatregelen voor het GGOR de beregeningen kunnen compenseren, laat staan dat de Peel er veel beter van wordt.

Onder voorwaarden akkoord

Ondanks de hierboven genoemde tekortkomingen van het GGOR-maatregelenpakket heeft WBdP als deelnemende partij aan de 'natuurgeleding' i.h.k.v. de opstelling van het N2000-beheerplan voor de Peel aangegeven dat voor haar de maatregelen voldoende zijn voor de duur van dit beheerplan (6

jaar). Daarna zal bezien moeten worden of extra maatregelen nodig zijn om het doel -hoogveenregeneratie- te kunnen bereiken.

We hebben daarbij wel het voorbehoud gemaakt dat de winterpeilen in de Peel niet te hoog mogen worden ingesteld, om de redenen zoals hierboven genoemd.

Met afschaffing van de vergunningplicht voor de beregeningen (en drainages) kunnen wij alleen instemmen wanneer er meer garanties komen op uitvoering:

De provincie zal moeten garanderen dat zij de verwerving van de EHS en de extra laaggelegen gronden uit het GGOR binnen 6 jaar gerealiseerd heeft. De grondverwerving is cruciaal,

om bij de stuwpeilen van -70/-40 uit het GGOR op die plekken natschade in de landbouw te voorkomen.

Het waterschap zal de mogelijkheid tot peilverlaging uit haar Keur moeten schrappen en de peilen voor de primaire sloten moeten vastleggen.

De peilverhogingen en de omleiding van de beken die bij de tijdelijke Nbwetvergunningen al waren afgesproken, zullen op korte termijn moeten worden uitgevoerd.

Bij de evaluatie, 3 jaar na vaststelling van het beheerplan, zullen wij dan bezien of er voldoende van het GGOR-maatregelenpakket is gerealiseerd om (weer voor 3 jaar) de vergunningplicht te kunnen laten vervallen.

Acties tegen verdroging

Door het beregenen uit grondwater rond de Peel kan de waterstand in de Peel in extreem droge jaren tot wel 25 cm dalen. Deze schade kan (deels) worden gecompenseerd door vernattingsmaatregelen. Net als eerdere jaren stak WBdP daarom veel tijd in het bezwaar maken tegen verdere onttrekkingen (en drainages) en vooral ook in beleidsbeïnvloeding om de totstandkoming van de vernattingsmaatregelen rondom de Peel te bevorderen.

Aktie tegen illegale beregeningen in Limburg

Dit is het vierde jaar dat deze actie loopt. Het betrof nog enkele verlate aanvragen van vergunningen Natuurbeschermingswet (Nb-wet) voor beregeningsputten en voor een twaalfstal samengestelde peilgestuurde drainages. Deze drainages lagen voornamelijk bij het Scheepersberg Peelke. Wij hadden aangegeven nieuwe drainages te zullen accepteren, wanneer aantoonbaar in het kader van het kavelruilproject sloten en greppels werden gedempt, of van stuwen werden voorzien. De gegevens die wij in eerste instantie van de Dienst Landelijk Gebied kregen, waren echter verre van

voldoende. Na overleg met de provincie werden de benodigde gegevens wel verstrekt en is WBdP met de meeste drainages akkoord gegaan.

Nieuwe samengestelde (= ondiepe) drainages accepteren wij verder alleen nadat het nu voorgestelde Gewenst grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) is vastgesteld en uitgevoerd. De samengestelde drainages werken namelijk alleen peilverhogend in combinatie met de hogere slootpeilen (-70 cm 's winters en -40 cm 's zomers volgens GGOR). Op zijn minst dient de peilverhoging die i.h.k.v. de tijdelijke Nb-wetvergunningen is afgesproken (-100/-50 cm) te worden uitgevoerd, als interim-maatregel tot uitvoering van het GGOR. De Werkgroep accepteert geen drainages in laaggelegen, natte (kwel)gebieden. Vervanging van vergunde traditionele diepe drainages is uiteraard wel mogelijk.

Er zijn in 2007 elf nieuwe vergunningen voor beregeningen verleend. Hiertegen hebben wij twee bezwaren ingediend.

In het ene geval had de boer drie putten, maar gaf in de vergunningsaanvraag aan dat hij er nog maar één zou gebruiken. In de vergunning stond echter niet welke dat was. Ons

bezwaar werd gegrond verklaard. Bovendien gaat de provincie voortaan altijd de locatie van de putten met zgn. Amersfoortcoördinaten (x-y-coördinaten op topografische kaart) aangeven.

In het andere geval was het niet duidelijk of de put wel van vóór 1-1-2001 was, de datum van het afgesproken stand-still. Ook dit bezwaar werd gegrond verklaard.

Aktie tegen illegale beregeningen in Noord-Brabant

Binnen de hydrologische beïnvloedingszones rond de Brabantse kant van de Beschermde Natuurmonumenten de Groote Peel en de Deurnese Peel zijn wij in 2006 gestart met de provincie te verzoeken om handhavend op te treden tegen alle beregeningen, waarvoor geen vergunning Natuurbeschermingswet was verleend. In 2006 betrof het zo'n 65 handavingsverzoeken, voornamelijk rond de Groote Peel.

Dit jaar volgden er zo'n 225 handavingsverzoeken voor beregeningen, welke plaatsvonden rond de Deurnese Peel en de onderdelen De Bult en het Zinkske.

Op 7 februari vond er een eerste overleg met de provincie plaats. Hier werd afgesproken om de handavings-

In een droog jaar, wanneer de Peelvegetatie toch al moeite heeft om te overleven, wordt ten gevolge van de beregeningen de waterstand nog 15 tot 25 cm verder verlaagd.

verzoeken voorlopig te parkeren, omdat de provincie in september met een concept Natura2000-beheerplan voor de Peel zou komen. Het was de bedoeling dat in deze beheerplannen maatregelen zouden worden opgenomen, welke de invloeden van de grondwateronttrekkingen voldoende compenseren. Op grond hiervan zouden dan vergunningen kunnen worden verleend, met die maatregelen als voorwaarde. Men verwachtte dan ook over het GGOR voor Noord-Brabant te beschikken, waarin de maatregelen zouden worden doorgerekend.

Op 9 oktober hebben wij een tweede overleg met de provincie gehad over de stand van zaken inzake het beheerplan. De opstelling van het beheerplan had vertraging opgelopen. Bovendien werd er in het ontwerp beheerplan gesteld dat er voor het centrale deel van de Deurnese Peel geen GGOR nodig zou zijn. Gedeputeerde Hoes van de provincie beloofde hierin te bemiddelen. Wij hebben toegezegd onze handhavingsverzoeken te blijven opschorten, zolang met het beheerplan en het GGOR voldoende vorderingen worden gemaakt.

Zie ook het hoofdstuk 'Aanwijzing als Habitatrictlijngebied en Natura2000-beheerplan' op bladzijde 12-13.

Bufferzone

Een probleem is dat in Noord-Brabant geen officiële hydrologische beïnvloedingszone i.h.k.v. de Nb-wet is vastgesteld voor de Deurnese Peel, inclusief de onderdelen De Bult, Heitrakse Peel en het Zinkske. Voor die laatste gebieden is ook nog geen onderzoek naar de benodigde breedte van die bufferzone gedaan. Wij hebben de provincie laten weten dat wij het noodzakelijk achten dat dit onderzoek tegelijk met het GGOR-onderzoek wordt gedaan.

Brabants stand-still-beleid?

Het door ons toegezegde opschorten van de handhavingsverzoeken geldt uiteraard niet voor nieuwe grondwateronttrekkingen. Daar was de provincie het ook volledig mee eens.

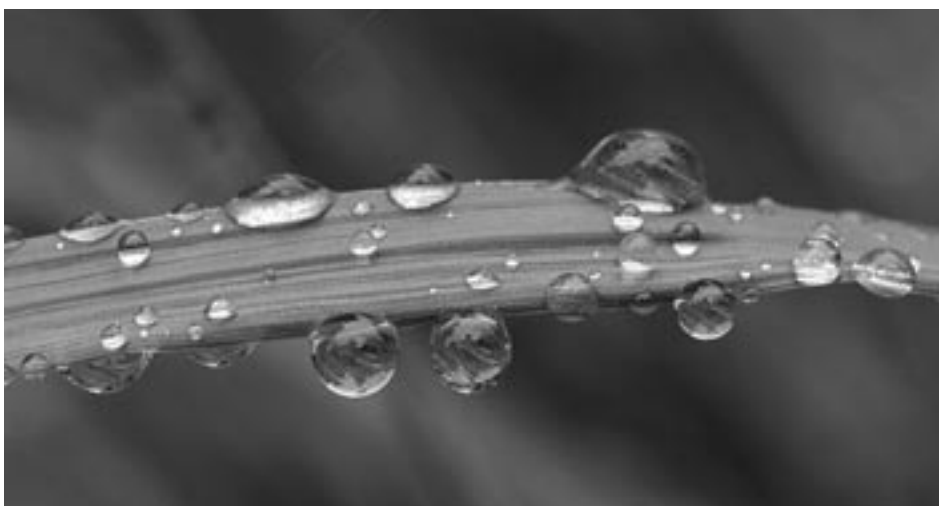
Volgens haar Waterhuishoudingsplan voert de provincie Noord-Brabant al sinds 1998 een strikt stand-still-beleid voor het grondwater in de hele provincie. Dat betekent dat er geen nieuwe Grondwaterwet-vergunningen meer worden verleend, dat er geen extra pompen, noch nieuwe putten bijkomen en dat bestaande putten niet intensiever mogen worden gebruikt.

Eind 2007 ontdekten we echter diverse gevallen, waarbij in strijd met het stand-still door de provincie een Grondwaterwet-vergunning was verleend voor extra putten en/of pompcapaciteit. In één geval betrof het zelfs een bedrijf, waaraan een vergunning

Natuurbeschermingswet was geweigerd (vernietigd door een uitspraak van de Raad van State in 2001) en dat nog gewoon jaarlijks aan de provincie opgeeft hoeveel water wordt opgepompt.

Alleen al binnen de beïnvloedingszones van de Peelgebieden gaat het tot nu toe om 34 gevallen. Wij vragen ons daarom sterk af of de provincie haar 'stand-still-beleid' wel consequent toepast.

We zullen de provincie daarom voor alle gevallen verzoeken de Natuurbeschermingswet zowel als de Grondwaterwet te gaan handhaven.

Aanwijzing als Habitatrictlijngebied en het

De Peelgebieden Deurnese Peel, Mariapeel, Grootte Peel (en ook het Peelrestant Sarsven/de Banen) vallen onder de Europese Habitatrictlijn en behoren daarmee tot het Europese netwerk van de belangrijkste natuurgebieden, 'Natura 2000'.

Concept aanwijzing

Deze gebieden hadden eigenlijk al lang door de Nederlandse overheid aangewezen moeten worden als Habitatrictlijngebied, maar gelukkig ging de bescherming jaren geleden al in bij de eerste aanmelding bij de Europese Commissie.

In 2007 maakte het ministerie van LNV er dan toch serieus werk van en publiceerde de ontwerp aanwijzing. Voor de Deurnese Peel/Mariapeel is het doel om de kwaliteit van het 'actieve hoogveen' te verbeteren en de oppervlakte ervan uit te breiden, plus behoud van de oppervlakte en kwaliteitsverbetering van het 'aangetaste hoogveen'. Voor de Grootte Peel geldt alleen de doelstelling voor het aangeaste hoogveen.

WBdP heeft op de ontwerp-aanwijzing gereageerd. Bij de aanwijzing waren door het ministerie enkele percelen

Ecologische hoofdstructuur (EHS) aan het Habitatrictlijngebied toegevoegd, omdat dit nodig zou zijn i.v.m. de hydrologie. Wij hebben betoogd dat het dan logisch is om veel meer EHS toe te voegen, omdat vrijwel alle EHS rond de Peel vereist is om de benodigde stabiliteit van de waterstand in de Peel te kunnen bereiken.

Opstellen beheerplan

Hoewel de aanwijzing van de Peel nog niet definitief is, werd toch al begonnen met de opstelling van het beheerplan. Het ministerie had toegezegd dat met de opstelling voor de Peelgebieden extra vaart zou worden gemaakt, vanwege de zeer hoge ammoniakneerslag in de Peel, waar dringend iets aan moest gebeuren.

Het beheerplan voor de Deurnese Peel/Mariapeel en Grootte Peel zou in september 2007 klaar moeten zijn. Inmiddels heeft dat (overigens zeer begrijpelijk) vertraging opgelopen en wordt het waarschijnlijk eind 2008.

WBdP heeft namens de natuurgeleding deelgenomen aan de workshop ammoniak i.h.k.v. de opstelling van het plan. Andere natuurvertegenwoordigers (waaronder Staatsbosbeheer en iemand van WBdP) nemen deel aan de

Adviesgroep. Boven de Adviesgroep zit nog de Stuurgroep, waarin alleen de overheden zijn vertegenwoordigd.

WBdP organiseert het overleg met de achterban voor de natuurgeleding. Die achterban komt altijd bij elkaar vóór de vergaderingen van de Adviesgroep.

Commentaar op ontwerp-plan

De natuurgeleding schreef een commentaar op het eerste ontwerp voor het beheerplan. Van de punten die WBdP daarbij inbracht noemen we hier alleen de belangrijkste:

WATER-ASPECTEN

Met uitvoering van de GGOR-maatregelen Limburg (gewenst grond- en oppervlaktewaterregime) blijft volgens de GGOR-rapporten het verschil tussen de winter- en de zomerwaterstand veel te groot. Dit komt o.i. met name door de voorgestelde interne maatregelen. Het winterpeil wordt te hoog opgestuwd. Dit is in strijd met de vereiste stabiliteit van de waterstanden die in het beheerplan als eis genoemd wordt.

Ook komen er problemen met de kwaliteit. Wanneer je bijna al het water in het gebied vasthoudt, worden er te weinig voedingsstoffen uit het gebied afgevoerd.

Natura2000-beheerplan

Volledige uitvoering van de interne maatregelen die in GGOR genoemd worden, is dus niet mogelijk. Daarom moet er waarschijnlijk meer aan nadere maatregelen gebeuren, is het niet nu dan zeker in de volgende periode: de enige manier om de stabiliteit van de waterstanden te verhogen is het beregelingen beperken in de 2-km-zone en/of het aankopen en vernatten van meer laaggelegen gronden rond de Peel.

Vanwege het grote nadelige effect van de beregelingen zijn wij van mening dat deze vergunningplichtig moeten blijven in het kader van de Natuurbeschermingswet (Nb-wet).

In het ontwerp beheerplan stond dat de uitvoering van de Limburgse GGOR-maatregelen al gegarandeerd was. Wij wezen er op dat dit zeker niet het geval is. (Zie hiervoor verder het hfdst. 'GGOR Limburg: gewenst, maar nog niet gegarandeerd'.)

In het ontwerp-plan stond dat net als in Limburg, ook voor de Brabantse kant van de Peelgebieden het GGOR uitgerend moest worden. Dit zou echter alleen voor de Bult en de Grootte Peel nodig zijn. Voor de Deurnese Peel zou het landinrichtingsplan voldoende zijn. Wij hebben hier bezwaar tegen gemaakt. Het landinrichtingsplan Peelvenen bevat niet of nauwelijks maatregelen buiten de EHS, wat in het Limburgse GGOR wel het geval is en wat ook zeer hard nodig is. Voor de Heitakse Peel en het Zinkske zijn zelfs nog helemaal geen maatregelen voorgesteld.

In het kader van ons anti-verdrogingsproject hadden wij bij de provincie Noord Brabant diverse verzoeken tot handhaving ingediend vanwege beregelingen rond de Peel zonder de vereiste Natuurbeschermingswetvergunning. Deze verzoeken hadden wij opgeschort, omdat volgens de provincie er met het beheerplan en GGOR afdoende oplossingen zouden komen. Wij lieten de provincie weten dat het op deze manier zeker niet voldoende zou zijn.

De provincie heeft ons inmiddels toegezegd dat het GGOR ook voor de Deurnese Peel zal worden opgesteld.

Nog steeds regelt waterschap Peel en Maasvallei de afwatering van Griendtsveen met dit gemaal, waardoor schadelijk voedsel- en kalkrijk landbouwwater in de Mariapeel wordt gepompt!

Het plan stelde dat aan de noordzijde van de Mariapeel instroom van voedselrijk water, wat weglekt uit de vaarten, een beperkende factor is. Dit komt aan de noordzijde niet door het weglekken uit de vaarten. Het komt omdat Griendtsveen, incl. bemeste landbouwgronden, met een gemaal wordt afgewaterd op het Habitatrichtlijngebied (het water wordt in het noordelijk deel van de Mariapeel gepompt, vanwaar het ook nog soms doorlekt naar de Horster Driehoek). Met deze voor de Mariapeel zeer schadelijke manier van afwateren dient zo snel mogelijk te worden gestopt.

Volgens het plan moeten de grotere plassen met hoogveenpotentie gecompartmenteerd worden. Ons inziens dient daarbij wel in de gaten gehouden worden dat daardoor de noodzakelijke rust niet aangetast wordt (via de compartimentsdijken worden de plassen toegankelijker voor publiek).

Het plan gaf aan dat afstromen van water via het oppervlak voorkomen moet worden. Volgens ons mag je dit nooit helemaal voorkomen. In natte periodes moet er water het gebied uitkunnen, anders raakt het gebied geen overtollige voedingsstoffen kwijt.

Volgens het plan kan waterafvoer nodig zijn om te voorkomen dat plassen te diep worden en om 'door te spoelen' als water te voedselrijk is geworden. Dat 'doorspoelen' is erg onnatuurlijk en niet bepaald bevorderlijk voor de stabiliteit van de waterstand. Veel beter is het om de eutrofiëring te voorkomen door het stuwpeil dusdanig in te stellen dat er 's winters voldoende water het gebied kan verlaten.

OVERIG COMMENTAAR

Het meeste van ons commentaar op het ontwerp beheerplan had betrekking op water, maar er waren ook nog andere items:

WBdP is tegen het nieuwe 'toetsingskader' voor ammoniak, wat forse uitbreidingsmogelijkheden biedt voor de veehouderijen. Tegelijk met de technische maatregelen aan de stallen kan het aantal dieren en zelfs de emissie weer toenemen. Het beheerplan mag dat niet toelaten. Uit onderzoeken blijkt duidelijk dat zelfs bij gelijk blijvend aantal dieren (ondanks de emissie-arme stal-systemen) de kritische depositie voor hoogveen lang niet wordt bereikt.

De tussen-evaluatie van het plan na 3 jaar dient o.i. niet alleen betrekking te hebben op de vogelsoorten. Er dient dan geëvalueerd te worden of alle afgesproken maatregelen in voldoende mate uitgevoerd zijn.

We betwijfelen of alleen met het 's nachts afsluiten de rust in de Peel voldoende behouden kan blijven. Vooral de laatste 2 jaar is het in de Deurnese Peel en Mariapeel veel drukker geworden. Zeker wanneer de Peel landschappelijk nog meer open wordt, heeft recreatie veel invloed.

Op zijn minst zal de recreatie de komende 6 jaar goed in de gaten gehouden moeten worden en zonodig dienen extra zoneringsmaatregelen te worden getroffen.

Beheerplan Natura2000 en ammoniak

Het ministerie van LNV had toegezegd dat met de opstelling van het Natura2000-beheerplan voor de Peelgebieden extra vaart zou worden gemaakt, vanwege de zeer hoge ammoniakneerslag in de Peel, waar dringend iets aan moest gebeuren.

Onbegrijpelijke versoepeling ammoniakbeleid

We vinden het dan ook onbegrijpelijk dat het ministerie eerst het ammoniakbeleid voor de beschermde natuurmonumenten en Habitatrictlijngebieden enorm versoepelde. In mei 2007 werd het 'toetsingskader' ammoniak gepubliceerd. Terwijl de provincies het laatste jaar vrijwel elke uitbreiding van ammoniakemissie in de omgeving van de Peel weigerden, werd met het nieuwe beleid opeens elk bedrijf een uitbreidingsmogelijkheid geboden tot 5 % van de kritische depositie (de neerslag die een gebied verdragen kan). Voor de Peel betekent dat uitbreidingsmogelijkheid tot 20 mol.

WBdP hanteerde een stand-still boven 3 mol. Bovendien wordt voor de berekening ook nog een nieuwe manier gebruikt, waardoor de depositie veel lager uitvalt. Fors meer uitbreidingsmogelijkheden dus voor de veehouderijbedrijven rond de Peel, terwijl de ammoniakneerslag daar al zo'n 8 keer hoger is dan een gezond hoogveen kan verdragen!

Het ministerie deed de toezegging dat het nieuwe soepelere 'toetsingskader' interim zou zijn, totdat de beheerplannen gereed waren.

Ammoniak-onderzoek Alterra

WBdP heeft voor de opstelling van het beheerplan deelgenomen aan het 'werkatelier' ammoniak.

Alterra had onderzoek gedaan aan 5 Habitatrictlijn-gebieden, waaronder de Deurnese Peel/Mariapeel. Alleen een zone van 3 km rondom de gebieden was onderzocht. Alterra berekende een stikstof-depositie op de Peel, afkomstig van de stallen uit die 3 km, van 265 mol/ha/j.

Aangezien de totale depositie vol-

gens het Milieu en Natuur Planbureau (MNP) in de Peel 3000-4000 mol bedraagt, leek ons de 3 km uit dat onderzoek veel te beperkt. Dit temeer omdat uit eerdere onderzoeken bekend was dat 60 % van de ammoniak een afstand aflegt van meer dan 10 km voordat het is gedeponeed.

WBdP vroeg daarom of voor het beheerplan zo'n zelfde onderzoek voor een duidelijk groter gebied gedaan kon worden. Deze vraag werd gehonoreerd. In plaats van 3 km werd nu een straal van 30 km rond de Peel berekend.

Volgens Alterra was uit die zone de totale stikstof-depositie op de Peel (alleen afkomstig van stal en opslag) gemiddeld 813 mol.

Die 813 mol leek ons veel te laag, gezien het feit dat volgens het MNP de totale depositie in de Peel meer dan 3000 mol bedraagt. Dan zou de bijdrage uit de rest van Nederland en het buitenland wel erg hoog moeten zijn.

We deden daarom navraag bij het MNP. Het bleek dat de berekeningen altijd gecorrigeerd dienen te worden voor het 'ammoniakgat' (dit is het verschil tussen de berekeningen en de metingen). Volgens het MNP is dat een factor 1.46.

Met die correctie werd het aandeel uit de 30-km-zone 1179 mol. Volgens Alterra levert de 30-km-zone daarmee 36 % van de totale stikstofdepositie. Wanneer je alleen de ammoniak afkomstig uit de landbouw uit Nederland beschouwt (2100 mol) is het 56 %.

De veehouderijbedrijven uit de 30-km-zone veroorzaken dus een substantieel deel van de stikstofdepositie op de Peel. Dit temeer gezien het feit dat die 1179 mol alleen afkomstig is uit stal en opslag en dat daar dus de depositie afkomstig van het mest aanwenden en het beweiden nog bijkomt. Dit is helaas niet uitgerekend.

Ministerie komt belofte niet na

Al op de tweede vergadering van het werkatelier werd ons medegedeeld dat de overheid besloten had dat het 'toetsingskader' één op één in het beheerplan opgenomen diende te worden! In

de Adviesgroep werd daartegen door de natuurgeleding uiteraard geprotesteerd. Zelfs de boerenorganisaties protesteerden, want zij wilden iets kunnen doen aan de knelgevallen boven 5 % van de kritische depositie. Die protesten haalden niets uit.

Daar ging dus de toezegging van het ministerie dat het 'toetsingskader' interim zou zijn, tot de vaststelling van het beheerplan.

Elke verlaging is een verbetering

De landbouwvertegenwoordigers verkondigden al snel dat de kritische depositie van 400 mol voor hoogveen onbereikbaar is. Het zou weinig zin hebben om aan de landbouw eisen te gaan stellen en het hoogveendoel moest maar naar beneden bijgesteld worden.

Wij brachten in dat de Nederlandse landbouw toch verreweg het grootste aandeel aan de depositie levert en dat in ieder geval getracht moet worden om de depositie zo ver mogelijk omlaag te brengen, ook al zal die 400 mol inderdaad voorlopig niet worden gehaald. Een depositieverlaging zal toch verbetering van de habitat opleveren.

Impasse

Er ontstond een duidelijke impasse over wat de ammoniaktekst van het beheerplan zou moeten worden.

De landbouwgeleding wilde de royale uitbreidingsmogelijkheden van het 'toetsingskader', plus nog extra ruimte voor groei (d.m.v. saldering) voor in de knel komende melkrundveehouderijbedrijven. De toepassing van extra luchtwassers in de zone van 1 km of in die van 3 km zou voor de landbouwers nog bespreekbaar zijn.

De natuurgeleding heeft aangegeven dat zij het 'toetsingskader' niet zal accepteren. De belangrijkste reden hiervoor is dat daarmee de winst die behaald kan worden met het toepassen van emissie-arme stalsystemen (deels) weer teniet gedaan wordt door het houden van extra dieren, die afkomstig zijn van buiten de Peelregio. Het beheerplan dient dat volgens ons te voorkomen.

Wanneer het beheerplan gereed

komt, is het hoofdstuk ammoniak daarin hoogst waarschijnlijk een p.m.-post.

Serieuze oplossing

Wij denken dat veel af zal hangen van de uitkomst van de beroepen die o.a. de Gelderse milieufederatie en WBdP hebben ingesteld tegen Natuurbeschermingswetvergunningen die verleend zijn met het 'toetsingskader'.

Inmiddels is hieromtrent een verzoek tot voorlopige voorziening van een andere stichting door de RvS toegewezen.

We hebben daarom goede hoop dat de forse uitbreidingsmogelijkheden voor de veehouderijen niet door zullen gaan en dat er toch nog serieus naar een oplossing voor het ammoniakprobleem zal worden gezocht.

Door de in de Peel getroffen vernattingsmaatregelen zijn op diverse plekken weer veenmossen teruggekomen. Dat ziet er mooi uit, maar het is nog lang geen levend hoogveen. Daarvoor zal de waterstand stabiel moeten worden en dient de neerslag van ammoniak fors te worden verlaagd.

Landinrichting Peelvenen

WBdP neemt namens de natuurgeleding (Staatsbosbeheer, IVN's en WBdP) deel aan de (nog niet officieel ingestelde) Landinrichtingscommissie voor Peelvenen Brabant. Onze Werkgroep organiseert ook het achterbanoverleg voor de natuurgeleding daarvoor. Verder nemen twee WBdP-leden deel aan de Uitvoeringscommissie Middengebied. Deze commissie werkt voor het gebied tussen de Deurnese Peel en de Mariapeel het in 2005 vastgestelde landinrichtingsplan uit, zodanig dat het uitgevoerd wordt. Bij dit werk kunnen wij met onze terreinkennis een belangrijke bijdrage leveren.

Koolweg

Vorig jaar beschreven we dat in het noordelijk deel van het Middengebied aan weerskanten van de Soemeersingel een 200 m brede polder was gemaakt, om de huizen en de cultuurwaarden droog te houden. De rest van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) -en daarmee de Peel- kan dan vernat worden.

In 2007 werd het plan opgesteld voor het gebied tussen de Koolweg en de Mariapeel. Het aanleggen van kades speelt daar niet, omdat dit gebied maar smal is. Het behoort in zijn geheel tot het gebied waar de cultuurwaarden prevaleren. Desondanks waren er mogelijkheden om de Mariapeel te kunnen vernatten. De diepe, tegen de Peel aan gelegen grenssloot wordt namelijk verondiept en verlegd naar het midden van de cultuurstrook. Voor de Peel is de ontwatering dan minder. Voor de huizen is het ook gunstiger, omdat de sloot daar nu dichterbij komt te liggen. Verder is de afwatering voor de huiscellen hier en daar aangepast. Naar verwachting zal de uitvoering in 2008 plaatsvinden.

Deze nieuwe sloot, gelegen tussen de Koolweg en de Mariapeel, is een verbetering. Hij vervangt de diepere, tegen de Peel gelegen grenssloot. De Peel wordt natter en de huizen droger.

Wandelroute in Deurnese Peel

We hebben geadviseerd bij het maken van het plan voor de wandelroute in het noordelijke punt van de Deurnese Peel, ten westen van Griendtsveen.

De afspraak was gemaakt dat de wandelroute bij de 'bajonetbocht' in de Mariapeel komt te vervallen. Ook de duiker in het Deurnes Kanaal, aan het einde van de Eikenlaan bij Liessel, zal worden verwijderd. Dit om de rust in het centrale deel van de Deurnese Peel en Mariapeel te waarborgen.

In ruil daarvoor wordt de hierboven genoemde wandelroute aangelegd. Voor de ingewijden: deze route zal gaan over het 'nonnenpaadje' bij Griendtsveen. Het wordt geen breed pad. Langs het bestaande paadje zullen hier en daar wat bomen worden omgezaagd om het iets gemakkelijker loopbaar te maken, maar voor rolstoelen of kinderwagens is het niet bedoeld. Helemaal in het noorden, in de noordpunt van de EHS langs de ingangsweg naar Griendtsveen, wordt een parkeerplaats aangelegd. Over het Deurnes Kanaal komen twee voetgangersbruggen.

Aan de westkant van de wandelroute, evenwijdig aan het Deurnes Kanaal, plus in het verlengde van de noordkant van de Peel door het weiland, wordt een kade aangelegd. Hiermee kan de EHS (het voormalige weiland van Van de Eijnden) flink worden vernat. Dit is heel belangrijk, omdat er net ten zuiden van de geplande wandelroute veel water uit de Peel weglekt, terwijl die lekken daar vrijwel

niet gerepareerd kunnen worden. Die lekkages hadden wij jaren geleden al gesignaleerd in het onderzoek 'fijnregeling hydrologie', wat we in opdracht van Staatsbosbeheer (SBB) in de Deurnese Peel en Mariapeel hadden uitgevoerd.

Omdat de waterstand duidelijk hoger zal worden zal de zandweg langs het voormalige weiland, die onderdeel uitmaakt van de wandelroute, worden opgehoogd. Het hiervoor benodigde zand zal worden gehaald uit het weiland.

'Jaagpad'

Langs de westkant van de Mariapeel zal over de Koolweg en de Kaasweg een fietspad worden aangelegd, tot aan de bajonetbocht in het noorden, waar via een brug over het kanaal wordt aangesloten op de Soemeersingel.

Tussen de Kool- en de Kaasweg ligt nog geen pad. De Peel loopt daar door tot aan het kanaal. Op de kanaaloever zal daar een fietspad worden aangelegd.

Tegelijkertijd wordt in de kanaaloever een plastic scherm aangebracht (net als bij het Deurnes Kanaal is gebeurd) om het lekken van kanaalwater naar de Peel toe tegen te gaan. De uitvoering zal waarschijnlijk in 2008 gebeuren.

Dit pad maakte geen deel uit van het landinrichtingsplan, maar werd voorgesteld in de Uitvoeringscommissie vanwege de verkeersveiligheid. Het zou ook cultuurhistorisch gezien leuk zijn, omdat daar waarschijnlijk vroeger een jaagpad gelegen had voor de turfschepen op het kanaal. Later bleek dit niet

Begin 2008 werd het voorlopig contract getekend voor de aankoop van de gronden rond Hoeve Willem III, cruciaal voor de vernatting van de Deurnese Peel.

te kloppen. Er heeft aan die kant van het kanaal zo goed als zeker geen jaagpad gelegen.

Onze Werkgroep had er gemengde gevoelens bij, maar heeft toch ingestemd. De fietsers en wandelaars kunnen vanaf het pad niet gemakkelijk de Peel in, dus het natuur-nadeel zal wel meevallen.

Als 'compensatie' werd in de Uitvoeringscommissie afgesproken dat op de zandwegen in en langs de Peel, plus langs het defensiekanaal ten noorden van de Peel geen verharding en bewegwijzerde routes zullen worden aangebracht. Het fietsen dwars door de Mariapeel wordt op ons verzoek ontmoedigd. Bij het biologisch station van SBB in de Mariapeel en bij de Zwarte Plakweg zijn klaphekjes geplaatst, zodat fietser moeten afstappen. Ze worden zo gestimuleerd om straks het nieuwe fietspad over het jaagpad te nemen, of het al bestaande nieuwe fietspad langs de oost-rand van de Mariapeel.

Planvoorbereiding Leegveld

Vooruitlopend op de instelling van de Uitvoeringscommissie die aan de westkant van de Deurnese Peel aan de uitvoering van het landinrichtingsplan gaat werken, hebben SBB, waterschap Aa en Maas, de Dienst Landelijk Gebied en WBdP in dat gebied alvast wat voorwerk gedaan en het gebied bezocht.

Wij wezen er daarbij op dat de Oude Aa (wateraanvoersloot vanuit het Deurnes Kanaal) de Peel diep doorsnijdt. Tijdens ons onderzoek 'fijnregeling hydrologie' constateerden we dat er 's winters veel water vanuit de Peel naar die sloot weglekt. 's Zomers, wanneer het aanvoerwater in de sloot hoog wordt gezet, is het risico niet denkbeeldig dat er Maaswater vanuit de sloot de Peel indringt. In mindere mate speelt hetzelfde probleem bij de noordelijker gelegen sloot de Vlier. Wij hebben er op aangedrongen dat dit probleem nu snel wordt aangepakt.

Wij hopen dat in 2008 de 'Uitvoeringscommissie Leegveld' officieel wordt en aan de slag kan.

Alle EHS-Middengebied verworven!

Eigenlijk hoort dit niet in dit jaarverslag thuis, maar anders is het straks oud nieuws: begin 2008 werd het

voorlopige contract getekend voor de aankoop van de gronden van Krekels, de agrarische 'inham' in de Deurnese Peel rond de Hoeve Willem III en de Julianahoeve.

2007 was het laatste jaar dat de gronden van Van der Zwaan na aankoop nog agrarisch mochten worden gebruikt. Ook de gronden van Krekels zullen nog 3 of 4 jaar in gebruik blijven. Daarna komen ze in beheer bij SBB.

Alle glastuinbouw, rundveehouderij en intensieve veehouderij is dan uit het Middengebied tussen de Deurnese Peel en de Mariapeel verdwenen. Dan kunnen de gronden worden vernat en wat nog zeker zo belangrijk is: dan kan de diepgelegen sloot Soeloop, die een sterk verdrogende werking heeft op een groot deel van de Peel, worden verondiept.

Met ons plan de 'Verheven Peel' en de deelname aan de stichting 'Peelland' (drie boerenstichtingen + WBdP), op wiens initiatief de eerste drie glastuinbouwbedrijven door de overheid in het Middengebied werden aangekocht, heeft onze Werkgroep een niet onbelangrijke bijdrage aan de EHS-verwerving in het Middengebied geleverd.

Ruimtelijke Ordening

Asten

We voerden overleg met Samenwerkingsverband Regio Eindhoven en Staatsbosbeheer (SBB) over een nieuw wandelpadennetwerk in de Grootte Peel en omgeving. Aanvankelijk waren de plannen al te ambitieus, zodat bijna elk pad door de Peel in een route zou worden opgenomen. We kwamen snel met SBB tot overeenstemming over een veel beperkter plan, waarbij ook rekening wordt gehouden met de in broed- en trekseizoen gesloten tijd in de Grootte Peel.

Ook hebben we een bijdrage geleverd aan het vooroverleg over een nieuw bestemmingsplan 'buitengebied'.

Deurne

GLASTUINBOUW

De meest grootschalige en misschien ook meest ingrijpende ruimtelijke ontwikkeling van het moment betreft de komst van een projectvestiging glastuinbouw aan de Nachtegaalweg, ten noord-oosten van Deurne. Vooral de ligging -aan de rand van de Heidse Peel en vlakbij De Bult- ligt ons zwaar op de maag. Omdat de projectleider en de wethouder goed begrepen dat procederen gemakkelijk vertraging of erger zou kunnen veroorzaken, zochten zij overleg over aspecten die met technische middelen oplosbaar zijn.

Na onze bedenkingen tegen het bestemmingsplan betreffende dit glastuinbouwproject hebben we met de gemeente intensief overleg over de waterhuishouding gevoerd. De bouw van kassen kan betekenen dat er minder water de grond in zakt, dus moet je om verdroging te voorkomen zorgen dat een deel van het regenwater via een technische voorziening de grond in kan. Maar hoeveel precies? In 2008 werken we verder aan deze oplossing.

Ook de tegenwoordig vaak toegepaste assimilatieverlichting in kassen baart zorgen. Omdat de kassen zo groot zijn en de Peel zo dichtbij, is er al snel een bepaalde invloed. We spraken af dat de tuinders Natuurbeschermingswet-vergunningen moeten aanvragen op basis van een extra strenge norm.

LAWAAI

We maken ons zorgen over een toenemend aantal lawaaiige evenementen die gehouden worden binnen gehoorsafstand van de Peelgebieden. In Deurne vragen twee van die jaarlijks terugkerende evenementen om actie: in het voorjaar een autocross op de kruising van de Snoertsebaan met de Kanaalstraat en in de zomer een Truckshow aan de Leysingweg, beide op zeer korte afstand van de Liesselse Peel. We schreven de gemeente dat zij op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en het bestemmingsplan invloed kunnen en moeten aanwenden om (bijvoorbeeld) de cross uit de meest verstoringgevoelige zones weg te houden. Hoewel de wethouder zich welwillend opstelde, liet de gemeente weten dat ze meende niets te kunnen doen. Ze verwees naar de provincie, waar men een vergunning vanwege de Flora en Faunawet moet aanvragen. Ook zouden we niet-ontvankelijk zijn door pas te reageren, nadat het evenement al geweest was. Dat is ongerijmd, omdat de vergunning altijd pas enkele dagen voor het evenement ter inzage wordt gelegd! Ook geloven we na lezing van de APV volstrekt niet dat de gemeente zo machteloos is als ze beweert. We geven ons nog niet gewonnen.

WEGEN

We hebben gereageerd op een conceptvisie 'zand- en puinwegen' van de gemeente. Het is een goede zaak dat men op kleine schaal begint met 'downgraden' en afsluiten van wegen waar dat kan. We hebben suggesties gedaan over enkele weggedeelten bij de Peel, vanwege het belang van de natuur en de rustzoekende recreanten.

CAMPING

Ons verzoek om handhaving van de Natuurbeschermingswet vanwege een 'minicamping' even ten noorden van de Heittrakse Peel werd gehonoreerd. De camping moet het aantal kampeereenheden terugbrengen tot 15. De gaten in de bomenrij langs het kanaal van Deurne moeten worden gedicht.

De illegale uitbreiding van een 'minicamping' aan de Centurioweg, pal tegen de Deurnese Peel, is ondanks gemaakte afspraken nog niet ongedaan gemaakt. We hebben opnieuw om handhaving gevraagd.

UITKIJKTOREN

In het dorp Liessel bleek de wens te leven een uitkijktoren te plaatsen aan de rand van de Peel. Een uitkijktoren hoeft op zich geen probleem te zijn, maar van bepaalde gebieden in de Peel is in de Landinrichting afgesproken dat die rustig zullen blijven, zodat we daar nieuwe parkeerplekken en een verkeersaan-trekkende werking willen vermijden. We hebben de gemeente en andere betrokkenen uitgelegd dat er daarom bij Liessel waarschijnlijk geen geschikte plek te vinden is. Aan de rand van de nieuwe wandelroute bij Griendtsveen lijkt ons een geschiktere plek.

MASTERPLAN

Verder hebben we een bijdrage geleverd aan de discussie die moet leiden tot een nieuw 'masterplan' voor de ontwikkeling van de gemeente Deurne.

Helden

De gemeente Helden zocht overleg met ons over een glastuinbouwvesting bij Grashoek. Men sloot met de provincie, de Limburgse land- en tuinbouwbond en ondernemers de 'Intentie-overeenkomst gebiedsvisie de Kievit'. Die visie kwam vooral neer op een haalbaarheidsonderzoek voor glastuinbouwvesting bij Grashoek. Enige uitbreiding van glas in die omgeving is wat ons betreft niet onbespreekbaar, maar we vinden dat de natuurrijke laagte langs de Helenavaart in elk geval gespaard zou moeten worden, ondermeer met het oog op de waterhuishouding van de Peel. Maar volgens de plannen zou nu juist die laagte grotendeels worden volgebouwd. Van het haalbaarheidsonderzoek hebben we niets meer vernomen, maar we komen dezelfde ideeën weer tegen in een concept voor een structuurplan voor de op te richten fusiegemeente 'Peel en Maas'.

Horst aan de Maas BESTEMMINGSPLAN

We hebben meegedacht over het voorontwerp voor een nieuw bestemmingsplan 'buitengebied' in deze gemeente. Belangrijk is dat net als in Venray in deze gemeente de opvatting leeft dat 'dubbele regelgeving' vermeden moet worden. Daarom is wellicht het juridische deel van dit plan vooral op het punt van op de waterhuishouding op belangrijke punten niet compleet, zoals we in een inspraakreactie hebben gesignaleerd. We hopen dat Horst aan de Maas goed let op de uitspraak in Venray!

WEIDEVOGELGEBIED

We maakten bezwaar tegen een bouwvergunning voor een nieuw bouwblok in een mooi open weidevogelgebied bij America. Bij nader inzien bleek echter dat de locatie van de nieuwe boerderij goed was gekozen, dat een ouder bouwblok verviel, en dat de grond in gebruik komt bij een naar de Peel verhuizende rundveehouderij. We trokken het bezwaar daarom weer in.

Ook goed nieuws is dat plannen voor uitbreiding van een golfbaan in deze buurt waarschijnlijk niet doorgaan.

Meijel

De provincie Limburg besloot mee te werken aan een bestemmingsplanwijziging om het oprichten van een grote nieuwe tuinbouwkas aan het Platveld mogelijk te maken. We gingen in beroep, vooral omdat die kas met ruim 10 hectare wel erg groot is. Naast een snel volbouwen van de omgeving willen we gevolgen voor de waterhuishouding en lichtvervuiling in en rond de Peel voorkomen. Ons beroep lijkt kansrijk, omdat de Raad van State, die het plan op verzoek van omwonenden schorste, zegt te betwijfelen of het plan met het streekplan (POL) of een goede ruimtelijke ordening in overeenstemming te brengen valt.

Nederweert

Van weinig visie getuigde de verkoop van een perceeltje grond van het rijk (DLG) aan een particulier. Het ging om

een landje gelegen aan een waterloopje even ten noorden van het beschermd natuurmonument Sarsven/de Banen.

Volgens het plan voor het Gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) dient het perceel flink vernat te worden. Het had daarom beter aan de beheerder van het natuurmonument -het Limburgs Landschap- verkocht kunnen worden.

De particulier wil er nu een kwekerij voor truffels opzetten, wat helaas slecht te combineren valt met vernatting. Ook dreigt door het oprichten van het bedrijf teloorgang van een nu nog mooi open stukje landschap. We uitten daarom bezwaren tegen de ontwerp-vrijstelling van het bestemmingsplan, die gelukkig niet werd afgegeven. De ondernemer heeft zijn plannen echter nog niet opgegeven, maar studeert nu op een aangepast plan. We houden de zaak in de gaten.

Venray CIRCUIT

In nauwe samenwerking met de Milieufederatie Limburg (SML) voerden we actie tegen het openhouden van het illegale motor- en autocrosscircuit 'de Peel' aan de Bakelsedijk bij Merselo, dat in de verder erg rustige en natuurrijke omgeving van de vliegbasis voor vogels en mensen de rust verstoort.

Na jaren van traineren nam de gemeente eindelijk een handhavingsbesluit, maar gaf daarbij de gebruikers nog enkele jaren de tijd. De rechtbank te Roermond oordeelde dat echter onjuist en liet het circuit sluiten. De gemeente gaf aan geen poging te zullen doen het te heropenen. Wel probeert men een nieuwe locatie te realiseren. Ook daartegen zijn we samen met SML en omwonenden in verzet gegaan, want de nieuwe locatie komt erg dicht bij de oude (500 meter naar het zuiden), zodat de natuur er weinig bij wint.

ONTGRONDING

We stelden beroep in tegen een ontgrondingsvergunning die de provincie Limburg verleende voor winning van 22.000 m³ grond uit een perceel tussen Ysselsteyn en het Peelreservaat de

Rouwkuilen. We vrezen namelijk voor verdroging als gevolg van het flink verlagen van de bodem. Zonder het na te rekenen gaf de provincie aan daar niet in te geloven, terwijl het rekenwerk daarvoor volgens ons toch zeer eenvoudig is. Ook de Raad van State zal waarschijnlijk afgaan op het rapport van de officiële adviseur, die in dit geval o.i. helaas ondeskundig werk heeft afgeleverd.

BESTEMMINGSPLAN

In 2006 stelden we beroep in tegen goedkeuring van het nieuwe bestemmingsplan 'buitengebied'. Merkwaardig aan dit plan was vooral dat men bij wijze van experiment het aanlegvergunningstelsel weg liet (vergunningen voor zaken zoals sloten graven, draineren, egaliseren, afgraven en ophogen). Dit in ruil voor een nog te ontwerpen monitoringssysteem, zodat er bijna geen juridische werking meer van het plan zou uitgaan. Aanlegvergunningen zouden niet verplicht zijn, dubbelop en door de praktijk achterhaald, meende de gemeente.

De provincie gaf de gemeente daarin tot onze grote verbazing 'het voordeel van de twijfel'. Wij twijfelden echter geen moment aan de onmisbaarheid van een aanlegvergunningstelsel, omdat het voor de bescherming van natuurwaarden in veel gevallen het belangrijkste, zonet het enige instrument is.

Ons in 2006 ingestelde beroep is inmiddels door de Raad van State gehonoreerd. Het bestemmingsplan werd in zijn geheel vernietigd. Men maakte bovendien een belangrijke opmerking over het doel van een bestemmingsplan: 'Een bestemmingsplan heeft een goede ruimtelijke ordening ten doel en coördineert de verschillende belangen tot een harmonisch geheel dat een grotere waarde vertegenwoordigt dan het dienen van de belangen afzonderlijk.' Het vergeten van zo'n stuk coördinatie betekent al snel dat de natuur de dupe wordt. We zullen dit punt uitdrukkelijk onder de aandacht brengen bij al die gemeentes die op dit moment nog aan een nieuw bestemmingsplan 'buitengebied' werken.

Versterking flanken: succesvolle strategie WBdP

Verheven Peel

In 1993 lanceerde Werkgroep Behoud de Peel het plan voor de Verheven Peel. Met dit plan wilden we komen tot de vorming van een weinig kwetsbaar hoogveengebied van formaat, door bestaande natuurgebieden en aangrenzende landbouwgronden samen te voegen. Na deze lancering is heel veel gebeurd en wat criticasters destijds als utopie bestempelden is inmiddels voor een groot deel realiteit. Enkele honderden hectare landbouwgrond zijn inmiddels aan de Peelvenen toegevoegd.

Het plan onderscheidt 4 zones. In het centrum ligt 1500 ha 'wildernisgebied'. Daar omheen liggen de 'flanken' en de 'inzijingsgebieden'. Deze 3 zones krijgen een natuurbestemming.

Daarnaast ligt de 'attentiezone', waarin het huidige grondgebruik kan worden voortgezet, maar waar uitbreiding van drainage, waterwinning en beregning niet is toegestaan.

Zowel voor de versterking van het wildernisgebied als de flanken zijn inmiddels belangrijke grondaankopen gedaan. Naast een bufferfunctie voor het wildernisgebied in het centrum, blijken zich in de flanken zelf ook belangrijke natuurwaarden te ontwikkelen. De

flanken worden beheerd als open extensieve cultuurgebieden. Naast bloemrijke graslanden moet je hierbij ook denken aan weidevogelgebieden, kleinschalige akkers, moerasjes en zelfs heideterreinen.

Hoewel het Verheven Peelconcept is uitgewerkt voor de Deurnese Peel en Mariapeel, vind je ook langs de randen van de Groote Peel landbouwgebieden die zijn verworven en als 'flank' worden beheerd.

Rijke natuur

In ons vorige jaarverslag maakten we al gewag van de goed ontwikkelde natuurwaarden in 't Molentje. Nergens in de regio vinden we op deze schaal zo'n uitbundig bloeiende hooilanden. Je waant je bijna in de bonte weide van natuurgoeroe wijlen Jac. P. Thijsse! Ook het weidevogelgebied grenzend aan de Groote Peel is rijk aan kruiden, zij het wat minder soortenrijk dan 't Molentje.

'Gewone' planten als Koekoeksbloemen, Pinksterbloemen en zelfs Boterbloemen tref je in de huidige zwaar bemeste graslanden vrijwel niet meer aan. Doordat het reguliere agrarisch gebied ongeschikt is geworden

voor deze soorten, zijn de extensief beheerde flanken het laatste toevluchtsoord. Vanwege hun biotoopkeuze kunnen ze evenmin aarden in het wildernisgebied.

Dit geldt niet alleen voor de flora, maar zeer zeker ook voor de fauna. Van de 78 vogelsoorten die op de Nederlandse rode lijst van bedreigde en kwetsbare soorten staan, komen er 13 als broedvogel voor in de flanken! We moeten hierbij denken aan soorten als Gele Kwikstaart, Graspieper, Grutto, Kneu, Patrijs, Spotvogel en Veldleeuwerik.

Zoogdieren als Das, Dwergmuis, Haas, Ree en Vos zijn zeer regelmatig in de flanken aan te treffen. Vaak leven ze in de grenszone van het wildernisgebied (dekking) en de flanken (voedsel).

Ook de rijkdom aan insecten is groot. Zo kunnen we er dagvlinders als Bont Dikkopje, Spiegeldikkopje, Landkaartje en Oranje Zandoogje aantreffen.

De flanken zijn dus van ongekende importantie voor het behoud van de aan cultuur gebonden plant- en diersoorten.

Zwakke plekken in de flanken

Voor een duurzaam behoud van de natuurwaarden in de Peelvenen is meer nodig dan de nu door de overheid begrensde Ecologische hoofdstructuur (EHS). De politiek heeft voor Nederland een bepaald quotum landbouwgrond toegekend om de EHS mogelijk te maken (waarvan 1500 ha voor de Deurnese Peel, Mariapeel en Groote Peel).

Dit quotum is echter onvoldoende voor een robuuste en duurzame natuur. Dit geldt ook voor de Peelvenen. Grote delen van de flanken en de inzijingsgebieden zijn niet begrensd, waardoor de negatieve invloed van de landbouw op de Peelnatuur door blijft gaan. Staatsbosbeheer mag alleen gronden verwerven die officieel begrensd zijn. Dit gaat redelijk voortvarend en moet uiteraard blijven doorgaan, maar het levert niet voldoende op.

Gelukkig kennen we in dit land ook particulier initiatief. Reeds enkele jaren is in de Peelregio stichting VEEN

Grutto

Rustverstoringen

Spotvogel

Behalve ammoniak en ontwatering kan ook rustverstoring een activiteit zijn waarvoor een vergunning vereist is i.h.k.v. de Natuurbeschermingswet (Nb-wet).

Zwijnenjacht in de Peel

Staatsbosbeheer heeft toestemming gegeven voor het jagen op wilde zwijnen vanaf een hoogzit in de randzone van de Grootte Peel. Dit onder de voorwaarde dat het gebeurt buiten het broedseizoen en de Kraanvogeltrek.

Militaire Luchtvaartautoriteit. We spraken af samen te zoeken naar een praktische oplossing, waarvoor mogelijkheden lijken te bestaan. Daartoe zou het kader gekozen worden van het beheerplan voor de Natura2000-gebieden. De projectleiding daarvan wilde echter niet verder gaan dan te signaleren dat men een Nb-wetvergunning noodzakelijk acht, dus we zijn nog weinig opgeschoten. Intussen deed men de belofte, dat we Kraanvogels rechtstreeks aan de verantwoordelijke functionaris kunnen

(Verwerving extra eenheden voor natuurontwikkeling) actief, die tot doel heeft om de ontbrekende schakels aan te kopen en te beheren (en daarna zo mogelijk door te geven aan de overheid). Inmiddels heeft deze stichting al verschillende strategische aankopen gedaan, waardoor de flanken verder worden versterkt.

In 2018 moet de EHS zijn gerealiseerd. Werkgroep Behoud de Peel zal de overheid er op blijven attenderen dat er extra hectaren nodig zijn om een duurzaam hoogveengebied in de Limburg-Brabantse grensstreek te kunnen ontwikkelen en te behouden.

Spiegeldikkopje

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant zijn van mening dat hiervoor geen Nb-wetvergunning is vereist. Wij zijn het hier niet mee eens. Jacht levert altijd verstoring op. Nederland heeft als beleid dat wilde zwijnen alleen in de Veluwe en de Meinweg voor mogen komen. Van ons hoeft dat niet. Maar als men ze perse af wil schieten, kan het net zo goed of zelfs beter buiten de Peel gebeuren.

Helicopters en ander vliegverkeer

Defensie houdt af en toe helicopteroefeningen boven de Peel, zonder zich iets aan te trekken van relevante regelgeving zoals de Flora- en Faunawet, de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) en de Europese Vogelrichtlijn. We hebben de helicopters zowat bovenop de Kraanvogels zien landen.

Na een handhavingsverzoek werden we bij het ministerie van LNV-Zuid uitgenodigd, voor gesprek met de

melden, waarna die een eventuele oefening zonodig zal uitstellen.

Een vervelende complicatie zou kunnen zijn, dat men in Maasbree, op ca 7 km van de Mariapeel, probeert een 'airstrip' van de grond te krijgen. Het probleem is de ligging in dezelfde militaire laagvliegzone, waar ook de Peelgebieden in liggen. Dat zou het voor Defensie moeilijker maken om de laagvlieg oefeningen naar buiten de Peel te verplaatsen, zoals wij met ze hopen af te spreken.

Peelwerk

Verrichte werk in 2007

Voor het 28e jaar alweer waren we actief bezig in de Peel. Samen met de onmisbare hulp van diverse andere vrijwilligers besteedden we voor Staatsbosbeheer (SBB) gedurende 13 werkdagen 784 uur aan het zagen en knippen van bomen in de Deurnese Peel. We werkten in het centrale deel van de Deurnese Peel en in het veenputtencomplex van de Liesselse Peel. Gemiddeld hadden we 11 deelnemers per werkdag.

Op de landelijke natuurwerkdag (3 november) die wij mee organiseerden, kwamen maar liefst 47 personen. Dit was weer een zeer geslaagde dag.

In de Deurnese Peel en in 'het Molentje' namen we, zoals eerdere jaren, maandelijks (sommige delen tweewekelijks) voor SBB de waterstanden op.

Verder beheerden we voor SBB weer 'onze' twee percelen grasland in het Molentje (maaien en afvoeren).

Waarom Peelwerk?

De Peel was van oorsprong een hoogveen van duizenden hectaren groot. Het bestond voornamelijk uit veenmos- sen, was zeer nat, arm aan voedings- stoffen en erg zuur. Door ingrijpen van de mens -te weten turf steken en ontginnen tot landbouwgrond- is deze Peel tegenwoordig een heel stuk kleiner en ook droger geworden. De moderne landbouw rondom de Peel, met zijn lage waterstanden, zorgt voor nog meer verdroging. Daarnaast is de neerslag van voedingsstoffen vanuit de lucht te hoog, als gevolg van de ammoniakuit- stoot uit de vele veehouderijbedrijven. Door deze verdroging en vermesting dreigen de zeldzame hoogveenplanten te worden overwoekerd door gras en berken.

Om dit proces tegen te gaan is Werkgroep Behoud de Peel in 1980 begonnen met beheerswerk in de Peel. De werkzaamheden bestonden uit het bouwen van dammen in de door de verveningsmaatschappijen aangelegde ontwateringssloten. Hierdoor steeg de waterstand weer. 's Zomers is het op veel plekken echter toch nog te droog.

Daarom worden er bomen gezaagd en geknipt om het typische open veenland- schap te behouden en terug te krijgen. Zeldzame planten zoals veenmossen, Zonedauw en Lavendelheide, maar ook vogels zoals Wulp, Blauwborst, ganzen en Kraanvogels blijven daar- door behouden. Het werk gebeurt in opdracht van Staatsbosbeheer, de eigenaar van het gebied.

Naast dit beheerswerk in de Peel is WBdP actief bezig met beleidsbeïnvloe- ding. Zo ijveren we voor vernattings- maatregelen rondom de Peel. Daardoor zal het beheer op den duur minder vaak nodig zijn en in sommige delen van de Peel misschien achterwege kunnen blij- ven. Voorlopig heeft de Werkgroep bij het Peelwerk de hulp van vrijwilligers echter hard nodig.

Peelwerkers gevraagd!

Kom een keer helpen met het Peelwerk. Het is nuttig, gezond en heel gezellig. Bovendien kom je in prachtige stukken ongerepte Peel en we maken altijd tijd om daarvan te genieten. Opgeven bij het WBdP-kantoor (0493-354411).

Werkdagen in 2008/2009

De volgende zaterdagen zijn gepland: 6-9, 20-9, 4-10, 18-10, 1-11 (landelijke natuurwerkdag), 15-11, 29-11, 13-12, 27-12, 10-1, 24-1, 7-2, 21-2 en 7-3. Dan stoppen we vanwege het broed- seizoen.

De werkdagen starten om 9.00 uur (de landelijke natuurwerkdag om 9.30 u). Waar we bij elkaar komen en gaan wer- ken hoor je bij opgave. Voor gereed- schap en werkhandschoenen wordt gezorgd. Deelnemers zorgen zelf voor een lunchpakket, laarzen en eventueel regenkleding. Er wordt tot ongeveer 14.00 uur gewerkt.

Educatie en voorlichting

- We gaven op 3 mei raads- en fractieleiden van gemeente Nederweert informatie over ons ammoniakbeleid door middel van deelname aan een forum van de gemeente.

- Net als eerdere jaren hebben we met een stand meegedaan aan de natuurmarkt in de Warande in Helmond (3 juni). De markt en ook onze stand werd weer zeer druk bezocht.

- Op 5 oktober organiseerde de Brabantse milieufederatie een excursie voor o.a. kamerlid Lutz Jacobi (landbouw) van de PvdA naar de Peel. Eerst gaf WBdP een lezing over de ammoniakproblematiek. Daarna leidden we de excursie naar de Peel, via het landbouwwontwikkelingsgebied en het glastuinbouwvestigingsgebied in Deurne. Daar gaven we samen met Staatsbosbeheer (SBB) een rondleiding door de Mariapeel.

- In oktober organiseerde Natuurmonumenten (NM) een tweedaagse workshop in Oisterwijk over de N2000-beheerplannen, voor NM, SBB en de Landschappen. WBdP heeft daaraan een bijdrage geleverd voor wat betreft het onderdeel ammoniak en beregingen.

Ons jaarverslag 2006 was (zoals ieder jaar denken we) een heel stuk voorlichting op zich.

Onze web-site www.wbdp.nl hebben we in 2007 uitgebreid en verbeterd.

Naast de eigen educatieve activiteiten van WBdP zijn twee leden van onze Werkgroep lid van de scholengidsen van het IVN-Deurne, om de belangstelling van de jeugd op te wekken voor de natuur in het algemeen en de Peel in het bijzonder.

Nachtelijke pracht in de Peel

De meeste bezoekers van de Peelreservaten worden aangenaam verrast door de natuurlijke rijkdom van deze veengebieden. De flora kent een aantal specialisten die aangepast zijn aan de barre omstandigheden (zuur en voedselarm) die er heersen.

Het aantal planten is echter beperkt, zeker in vergelijking met veelzijdigheid die de fauna laat zien. Enkele duizenden diersoorten kunnen in de Peel worden aangetroffen. Velen hiervan zijn zo klein, of leven zo verborgen dat ze voor de gemiddelde bezoeker nooit zullen opvallen. De meer opvallende, grote en dag-actieve soorten laten al een vrijwel eindeloze verscheidenheid in vorm, kleur en gedrag zien. Van bijvoorbeeld smaragdgroene libellen die als helicopters boven de vennen scheren, tot de fel geel-zwart gekleurde Wielewaal, die zijn melodieuze roep vanuit het dichte bladerdak van de oudere berkenbossen ten gehore brengt.

Voor de meer oplettende waarnemers is nog meer te beleven. In de schemer komt een hele schare nachtvlindersoorten tot leven in de Peelveen. Tot nu toe zijn van de grotere soorten (de macro's in vakjargon) al zo'n 460 soorten in de Peel aangetroffen. Het gebied behoort daarmee tot een van de beste nachtvlindergebieden van Nederland.

Een zeer markante en redelijk algemene soort is de Nachtpauwoog, zoals de naam al zegt de duistere opponent van de Daggpauwoog. Vooral de mannetjes van deze soort blijken wat later op de middag boven de heide in de Peel te vliegen. De vrouwtjes komen pas te voorschijn als de zon onder is. De periode eind april - begin mei is beste tijd om deze soort, met een spanwijdte van ca. 5 cm, waar te nemen. Kenmerkend zijn, naast de vier ogen op de vleugels, de enorme veervormige antennes van de mannetjes, waarmee ze de wijfjes op anderhalve kilometer kunnen ruiken. Niet alleen de volwassen vlinder, maar ook de gifgroene rups met een lengte van 8 cm, die zich te goed doet aan de sappige delen van de Dop- en Struikheide, is een opvallende verschijning.

Om voldoende leefgebied voor deze prachtige vlinder in stand te houden moet het areaal heide op peil blijven. Werkgroep Behoud de Peel zorgt hier tijdens haar 14-daagse werkdagen voor, door de berkenopslag in de centrale delen van de Peel en in de veenputtencomplexen te verwijderen.

Naast de ook op heidevelden buiten de Peel voorkomende Nachtpauwoog, komen er in de Peel nog een aantal specifieke, aan het veenmoeras gebonden nachtvlinders voor, die daarbuiten zeer zeldzaam zijn. Deze soorten luisteren naar tot de verbeelding sprekende namen als Pijpenstro-uil, Hoogveenvlek-uil, Wollegras-uil, Moeras-micro-uil, Moerasspinner, Klein muisbeertje en Gemarmerde oogspanner.

Heel bijzonder is de ontdekking van een tot de 'uilen'-familie behorende soort, die nog nooit eerder in Nederland is vastgesteld. Dit geluk had vlinderonderzoeker Frans Post uit Tilburg in 2001 en 2007 in de Deurnese Peel. Hij trof daar een soort aan die luistert naar de wetenschappelijke naam *Xestia stigmatica*. Een Nederlandse naam ontbreekt vooralsnog, omdat hij nieuw voor de inheemse fauna is. De dichtstbijzijnde buitenlandse vindplaatsen bevinden zich op ca 100 km van de Deurnese Peel. Het is een soort die in randen van vochtige bossen met een weelderige kruidlaag leeft.

Dit type bos is momenteel gelegen in de hogere, drogere delen van de Peel. Het is een natuurlijk bos. De bomen hebben zich er spontaan gevestigd. In dit bos vinden geen ingrepen plaats; het kan haar eigen gang gaan.

Het is natuurlijk niet de bedoeling

dat er overal in de Peel van dit soort bos komt. We willen immers hoogveen in de Peel terug krijgen. Niet voor niets heeft onze Werkgroep in de jaren tachtig de sloten en wijken in de Deurnese Peel afgedamd, om de waterstand te verhogen. Om de waterstand stabiel te krijgen is het bovendien nodig dat de EHS rondom de Peel wordt verworven en vernat. Daarnaast zal ook in de blijvende landbouwgronden de waterstand moeten worden verhoogd (zie hfdst. GGOR).

Wanneer al die vernattingsmaatregelen zijn gerealiseerd, zal waarschijnlijk in grote delen van de Peel beheer niet meer nodig zijn, of in ieder geval veel minder vaak. Zulke plekken, waar hoogveenregeneratie kansrijk is, houden wij nu met ons beheerswerk open.

Er zijn echter ook gedeeltes van de Peel die wat hoger liggen en die ondanks de geplande vernattingsmaatregelen hoogst waarschijnlijk toch te droog zullen blijven. Wij vinden dat het geen zin heeft om daar bomen te gaan zagen, want die komen dan zo goed als zeker toch steeds weer terug. Voor een deel zijn dat de plekken waar nu de 'oerbossen' liggen, die we hierboven noemden. Deze 'wildernis', een gebied waar niet wordt beheerd, heeft ook zijn waarde. Zulke gebieden zijn in Nederland zeer speciaal. Wij hopen dat het ongestoord zijn gang mag blijven gaan, zodat we ons steeds weer kunnen laten verrassen door soorten die we niet verwacht hadden.

Voor menselijk ingrijpen, gericht op het bevorderen van een of andere soort, is in de randen van de Peel en in de nieuwe EHS nog plek genoeg.

Wat doet Werkgroep Behoud de Peel?

Werkgroep Behoud de Peel is een onafhankelijke stichting, met als doelstelling het behoud en herstel van het Peelgebied als een hoogveen(achtig) landschap met de daaraan verbonden historische waarden en natuurkwaliteiten.

Ooit besloeg het hoogveengebied van de Peel een enorme oppervlakte in het grensgebied van Brabant en Limburg.

Ons werkterrein bestaat nu uit de 11 Peelgemeenten, waarin nog Peelrestanten liggen, of die (dicht) daaraan grenzen:

Asten

Deurne

Gemert-Bakel (alleen het oorspronkelijke Bakel en Milheeze)

Helden

Leudal (alleen het oorspronkelijke Heythuysen)

Horst aan de Maas (alleen het oorspronkelijke Horst)

Meijel

Nederweert

Sevenum

Someren (voor zover gelegen binnen 3 km van de Grootte Peel)

Venray.

Voor het behoud en herstel van de Peelgebieden is de Werkgroep al 29 jaar strijdvaardig.

In de eerste jaren na de oprichting in 1978 werd alles in het werk gesteld om verdere afgraving en ontginning van de Peel te voorkomen. Zo werden de Deurnese Peel en het Grauwveen een beschermd natuurmonument.

Toen deze gevaren waren afgewend, kon aandacht besteed worden aan beheerswerk in de Peel (dammen bouwen/bomen zagen) en vooral ook aan bestrijding van allerlei bedreigingen van buitenaf, zoals ontwatering, uitstoot van ammoniak en aantasting van het open landschap rond de Peel.

Nog steeds besteden we veel tijd aan het tegengaan van deze aanslagen en aan het geven van allerlei vormen van voorlichting. Maar de meeste energie steken we al jarenlang in samenwerking met andere belanghebbenden om plannen te maken en uit te voeren voor een betere inrichting van de Peelreservaten en om ze minder kwetsbaar te maken voor bedreigingen van buitenaf. Belangrijke voorbeelden daarvan zijn in dit verslag de opstelling van het Natura2000-beheerplan, de landinrichting Peelvenen en de beleidsbeïnvloeding voor de vernatting van het gebied rondom de Peel.

IN ONZE HANDEN

Van de talrijke dieren die leven in de Peelreservaten zijn de libellen en de kleurige waterjuffers ongetwijfeld de meest bekende en in de zomermaanden ook de meest geziene. Ze laten zich niet allemaal even gemakkelijk bekijken als deze Viervleklibel, die blijkbaar net die ochtend uit de larve-huid is gekropen en een vliegend leven is begonnen (De foto op de voorkant van dit jaarverslag laat zo'n 'verse' Viervlek zien, die nog bezig is de vleugels te drogen). Maar met een beetje geduld kun je een goede indruk krijgen van de grote verscheidenheid in kleuren en vormen van deze sierlijke vliegers, die het Peellandschap verlevendigen.

In zekere zin hebben we al dit moois in de hand. Het voortbestaan van de Peelgebieden en alle planten en dieren die er thuis horen is namelijk volledig afhankelijk van de manier waarop wij leven en de mate waarin wij bereid zijn rekening te houden met kwetsbare zaken als natuur en milieu. Werkgroep Behoud de Peel heeft in de afgelopen jaren al veel bereikt voor een betere bescherming van de Peel, maar, zoals uit dit jaarverslag blijkt, moet er nog heel wat werk verzet worden.

Dit is mooi en dankbaar werk, dat echter veel volharding vraagt. Een vrijwilligersorganisatie als Werkgroep Behoud de Peel kan deze jarenlange inzet alleen volhouden als ze zich gesteund weet door talrijke supporters.

Laat uw steun blijken door een bedrag over te maken op giro 5356520 t.n.v. WBdP te Deurne.

Hartelijk dank!

Werkgroep Behoud de Peel

Postbus 139

5750 AC DEURNE

0493-354411 wbdp@hetnet.nl

